

számokat, fel-
majd utána a
alkulcsokat is
segítségével
a Szentegyház
áratokat is ál-
lakatokat elta-
betörő, hogy a
rókon ne, ve-
ajtót gondosan

otta, hogy a
en ismerős em-
da, hogy mikor
unkát, hova te-
a lehet bejutni
szgálat során
kat, melyeknek
re lehetne kö-
azonban a re-
nemcsak ennek
y évvel ezelőtt
nál elkövetett-
a csütörtök éj-
en. Egy évvel
k között 3000
ég kasszája.

**Stauding dán
jelent meg a
hogy a kor-
jának a tör-
a szükséges
ezért arra
k képviselőhá-
asztásokat no-**

ny követ-
aklában

petr deznált
eredményte-
terelnök part-
képezt visz-
ryk köztarsa.

erint hivatal-
mert a több-
még kevesebb
zzá kormányt-
nt a képvise-

**arország-
rendez
e**

ber 28. Az
összes hazafi-
gyarországi
eni akcióról
rtották meg
hevesen tá-
dát. Az elfo-
szerint a ha-
ségek konsta-
nak a meg-
belenyugod-
ezéseibe és
Ézért keresz-
te ellenségei-
az a vála-
— sem fog
elem utját.
üléseket fog
rosokban és
ben tartják

**és fogja
y alkot-
verzió**

er 28. Nagy
semmítőszék
Credjtil Ru-
tulajdonkép-
alkotmányos-
legfőbb bíró-
ítása után
annak elha-
ogy a Miro-
vt csak teg-
szék a tár-
3-ra tűz-

Lapkiadó Rt.
da Baron L.
Telefón 9-77.

Taxa postálá plátite in num. No 124.714 929	Szerkesztőség és kiadóhly- tal: Cluj-Ko- lozsvár, Stra- da Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 18. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 328, fél- évre 590, egészévre 1200 lej. Kül- földre: Havonta 1, negyedévre 3, félévre 6, egészévre 18 dollár. Hir- detések díjazásá szerint Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági csalódság egyetlen napilapja. Cik- keink utányomását csak a for- rás megjelölésével engedjük meg.
---	---

UJ KELET

Budapest

ESIMÓPÓLITIKAI NAPILAP

Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Szerkesztő dr. Marton Ernő, Felté- lés szerkesztő Jámbor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantiu Nr. 11	Ara 5 lej
Vasárnap, 1932 okt. 30.	
5693. ÉV TISZRI 30.	XV. ÉVI. 246. SZÁM

**A vér és béke
internacionáléja**

Véres internacionálénak nevezik nem minden gyűlölet és nem minden gyny nékül a nemzetközi fegyverkereskedel- met, amelyről, amint arról az Uj Kelet is beszámolt, statisztika jelent meg a Népszövetség kiadásában.

E statisztika szerint a fegyver. és mun- cioszállítás 90—92 százalékáról nyolc ország „gondoskodik”. Belgium 3 millió dollár értékű „árut” szállít, Nagybritan- nia 21.7 millió dollárnyit, az Egyesült Államok 10.7 millió, Franciaország 9.3 millió, Itália 3.7 millió, Hollandia 2.7 mil- lió, Svédország 3.2 millió, Csehszlovákia 3.1 millió dollárnyi fegyvert exportál. De azért tud a statisztika további tizenkilenc államról, akik a vér instrumentumaiból szintén jó exportot, tehát nem kis üzle- tet tudnak csinálni. 64.3 millió dollárnyit exportálnak. Kiknek? Kolóniáknak és an- gol dominiumoknak, Japánnak, Spanyol- országnak, Perziának, Siamnak, Bolíviá- nak, Egyiptomnak, Kínának, Törökország- nak, Görögországnak, Jugoszláviának, Lettlandnak.

Ez azonban nem megbízható teljesen. Mert importáló államok exportálnak is és megfordítva. Nagy öszezviszság van ebben a tekintetben épügy, mint abban, ahogy ez az „árut” öszezviszság okoz a harcetekren és az uccakón. Minden fejlő- dik, a vér internacionáléja is. Fejlődik az áru és fejlődik a kereskedelem. Fejlő- dik és közben békét hirdetünk. Ha a dol- lármilliók például a közoktatásügy, vagy a rokkantak felsegélyezését szolgálná nemzetközileg, bizonyára más képe lenne a világnak és feleslegesen hirdetnénk a

Biztonság

Szép szó, csak egy kicsit már unal- mas. Unalmas, mert üres. Üres, mert nincs mögötte erkölcsi és anyagi ércfedezet. Mert a valóságban azt jelenti, hogy a békét fegyverrel akarják fenntartani. Legalább is a francia leszerelés régi és új bajnokai.

Herriot épügy, mint Weygand tábornok. Leon Blum épügy, mint Pápen. Pápen épügy, mint Macdonald, és mégis tovább szavalnak, mégis újabb és újabb terveket kovácsolnak. Hogy a végén pont a biztonság vesszen oda. Tudniillik a béke biztonsága. Amely- nek viszont egyedüli biztonsága az volna, ha a háboru pusztas lehetőségét is meg- szüntetnék.

A „leszerelők” azonban erre sohasem gondoltak és ma sem gondolnak komo- lyan. Mert ők a nemzetek békéjét — a „biz- tonság” nevében — továbbra is fegyver- rel akarják biztosítani.

Holott a tökéletes biztonságot csak a teljes, maradéknélküli leszerelés adhat- ja meg. Egyik nemzet sem fog félni egymásól, ha mindegyik fegyvertelen lesz. De az ő biztonságuk — a Herrioté is — csak a legközelebbi háboru szabályait tartalmazza.

A háboru és nem a béke biztonságát. Ehhez pedig nem kell leszerelés. Sem ilyen, sem amolyan. Kár a sok szóért és az időért. És kár a biztonságért, mely már ugyanis meg van.

A beutheni munkanélküliek

A kétségbeesésnek is van logikája. Néha olyan egyszerű és olyan éles, hogy szinte a reflektorok fényintenzitásával hat. Ilyen éles és egyszerű a beutheni mun- kanélküliek logikája. A kormány, mely a junkerek és nehé- ziparosok érdekeit a szemérem minden megnyilvánulása nélkül szolgálja ki, leg- utóbbi szükségrendeletével lecsökkentette a munkanélküliek járandóságait. Lázító, embertelen eljárás, valóban csak egy junker.társasághoz méltó, amely

Bizalmat szavaztak Herriotnak

A francia kamara többsége jóváhagyólag vette tudomá- sul a kormány leszerelési politikáját

A lapok helyesléssel fogadják a kamarában ismertetett leszerelési irányelveket.

Párizs, október 29. A francia ka- mara tegnapi ülésén a kommunista Cachin után a szociáldemokrata Leon Blum és a szélső jobboldali Franklin-Bouillon elmondották a leszerelési kér- déssel foglalkozó interpellációikat. Blum elismerte, hogy morális szem- pontból a német egyenjogusági követé- lés helyénvaló, de pártja sem tartaná megengedhetőnek, hogy Németország egyenjoguságát felfegyverkezésre hasz- nálja fel. Követelte a locarnoi politika további kiépítését. Franklin-Bouillon a versaillesi békeszerződés revízió alá vétele ellen nyilatkozott. A radikális szocialisták éjfélkor bizalmi javaslatot terjesztettek elő. Az ülés egész éjjelen át folyt s Herriot két ízben szólalt fel.

Herriot nagy vonásokban ismertette a francia leszerelési tervet, mely- nek alapelvei a döntőbíráskodás ki- építése, a biztonság és a leszerelés. Leon Blum a radikális szocialisták ál- tal benyújtott bizalmi indítvánnyal kapcsolatban bejelentette, hogy a szociáldemokraták bizalmat szavaznak a kormánynak, de a leszerelési terv- zetet részleteikben nem ismerik s e tekintetben fenntartják a kritika jogát. A kamara szélsőjobb és jobboldali

pártjai részéről bejelentették, hogy a szavazásban részvételtől tartózkodni fognak. A kamara hajnalban 430 sza- vazattal 20 ellenében bizalmat szava- zott a kormánynak s jóváhagyással vette tudomásul leszerelési politikáját. Mintegy százötven képviselő tartózkodt a szavazástól.

Ezután megszavazták a spanyol köz- társaság iránti rokonszervet dokumen- táló javaslatot. Herriot hangoztatta, hogy spanyolországi utjának semmi politikai célja nem lesz s látogatása Madridban kizárólag a spanyol köz- társaságnak szóló rokonszerv leróvása lesz.

Párizs, október 29. A lapok helye- léssel fogadják a kamarában ismer- tetett leszerelési irányelveket. Hangoz- tatják hogy a szavazásnál elért nagy többség arra vall, hogy a pártok mélt- ányolják Herriot kormányának törek- véseit. Későbbi jelentés szerint az Elysée palotában Lebrun jelenlétében ülést tartott a legfelsőbb honvédelmi tanács. Foglalkoztak az új francia le- szerelési tervzettel. Az úlésről hivata- los közzéadás nem adtak ki. Utána a király hírlik, hogy a tanács elfogadta a le- szerelési tervet.

A bolgár király trónbeszéde alatt ki- verték a kommunista képviselőket a szobranjéből

Szofia, október 29. A király trónbeszéd- del nyitotta meg tegnap a szobranje őszi ülésszakát. Amint a király a trón beszéd felolvasásába fogott, a 31 kom- munista képviselő körüben kiáltotta: „Le a fasiszta kormánnyal!” Erre a jobb- oldali képviselők rájuk vetették magukat, tintatartókkal, padfedelékkel ütötték őket, majd valamennyi kommunista képviselőt kiűzték a teremből. Utána a király tovább folytatta trónbeszédét, melyben a kormány gazdasági programját ismer- tette.

tudnának új lakókul kapni. Ez pedig nem üzlet. Még hatásosabb az a határozata a beutheni munkanélkülieknek, hogy gyer- mekeiket nem küldik többé iskolába. Semmiből tudniillik se tandijra, se könyvre nem telik. Jó, ha téztalevesre futja. A beutheni munkanélküliek gyermekei nem fognak tanulni tehát. Annak a „kulturának” és „civilizáció- nak” nagyobb dicsőségére, melyről annyit szó esik a reakció és nacionalizmus ber- keiben.

És amely berkekben valójában füttyül- nek a kulturára sőt leginkább erre füttyülnek. Érthetően. A junkereknek és nehéziparosoknak, amióta a rendszerük fennáll, egyedül a zsebük, a puffadt hajuk és a zavartalan emésztésük a fontos. Mindenki és minden más felfordulhat tőlük.

A fontos, hogy mikor külföldön a fegy- verkezési egyenlőséget követelik, a német nép egyenranguságának elismerését: a német kulturára hivatkozhasanak. Arra a kulturára, melyet telhetetlen zsebük kedvéért arcizomrándulás nélkül áldoznak fel.

VILÁG TÖKRÉ

Hitlerék az uccasarkon

Az utolsó esztendőkbén az egyik vá- lasztás a másikat követte Németország- ban s ezeknek a politikai erőpróbáknak közös vonása volt, hogy a mérkőző pár- tok közül mindig a Hitler-párt fejtette ki a leghatalmasabb, legerőteljesebb, leg- hathatósabb propagandát. A náciok egy- magukban többet költöttek plakátokra, zászlókra, röpiratokra, gyűlésekre, alkalmi ujságokra s az üzleti reklám minden elgondolható fajtájára, mint a többi 20 vagy 30 párt együttvéve. S minthogy a mai elmerkantilosodott, elzületeseedett vilá- gban minden siker titka a reklám, a horogkeresztesek felülmulhatalan propa- gandája választásról-választásra felfelé srófolta mandátumaik számát.

A most folyó választási harcot az kü- lönbözteti meg az előzőktől, hogy a ho- rogkeresztes propaganda még sem köze- liti az eddig megszokott méreteket.

Hitlernek nincs többé pénze a reklám- ra! A nagyipar ugyan már a legutóbbi választások alkalmával is erősen redu- kálta a Hitler-pártnak juttatott anyagi támogatását, de akkor még nem volt Hitleréknek a szállítóknál hitelük, azzal biztatták a liferánsokat, hogy a választás után ugyanis ők kerülnek kormányra s ak- kor kifizetik majd a propaganda-osztály számláit. A választási győzelem azonban nem szerezte meg a hatalmat és azt a több mint három és félmillió márkát ki- tevő adósságot, amit a náciok a nyári választásokon csináltak, mind a mai nap- ig nem tudták még rendezni. Ez az oka annak, hogy most, amikor már sem anyagi támogatásban nem részesülnek, sem újabb hitelt a szállítóknál nem kap- nak, kénytelenek a legszerűsebb méretű propagandával beérni.

A helyzet képe: A forgalmasabb uccasarkokon a kutyá- jukkal üldögélő vakkoldusok mellett ott áll a barnainges Hitler-terrorista és ho- rogkeresztes jelvényel diszitett perse- lyét szánalmat keltően rázogatja a járó- kelők felé, mintha csak azt mondaná: — Adjatok, adjatok egy szerencsétlen nyomorék tömegmozgalomnak!

Azt sem hitte Hitler, amikor Pápent nyeregbe segítette, hogy ez még valaha így lesz!

Hitler segítette nyeregbe Pápent s ez az oka annak, hogy a külföldi sajtó egy tekintélyes része konokul kitart amellett, hogy Hitler és Pápen ugyanaz, hogy a reakciós Hindenburg-környezet, amikor Brüninget megbuktatta, ezzel Hitl.rnek akarta az utat előkészíteni és hogy Pa- pen végeredményében csak Hitler szállás- csinálója.

Ahány feltevés, annyi tévedés! Mit mondanak a tények? A birodalmi elnök környezete, tanácsadói reakcióso- k. Igaz, Hitler is reakciós. Igaz, De mig Hindenburg soha nem volt kapható arra, hogy például a szociáldemokraták kor- mányrajutását megakadályozta, amíg ők voltak a legerősebb politikai párt, addig puccs árán is megakadályozta a birodalmi elnök, hogy a legnagyobb parla- menti párttá előrukkolt horogkeresztesek ezen a címen átvegyék a kormányzást. Ez talán mégsem amellett bizonyítotték, hogy a birodalmi elnök különösen szereti a náciakat?!

A szociáldemokratákat sem szereti kü- lönösen. De a junker tanácsadók ugy okos kodtak, hogy a mai időkben minden kor- mányon levő párt előbb-utóbb lejárja magát. Hadd járja le magát szépen a szociáldemokrácia is! Attól nem kellett tartani, hogy a szocialisták és a velük szövetezett demokratikus pártok, ha egy- szer megszűnnek parlamenti többségen lenni, az alkotmány felfüggesztésével és erőszakkal is megtartják a hatalmat. A weimari pártok nem fordulhattak a de- mokratikus alkotmány ellen, amit maguk léptettek életbe. Tőlük nem kellett félni. Más a helyzet Hitlerrel. A náciok dik- taturát hirdetnek s ők hiába vesztenék el mai népszerűségüket, egész bizonyo- san megtartanak továbbra is a hatalmat.

HASZNOS TUDNI,

hogyan Schmidtauer

termé-
szetes

Igmándi

késérővizében a természetnek hatalmas gyógyító ereje érvényesül
Utasítás minden palackhoz mellékelve
Kapható mindenütt!

a kezükben. Ebbe már a junker nem mehetett bele... Alfred Hugenberg, a junkerek pártjának, a német nemzeti pártjának a vezére szövetkezett ugyan átmenetileg a horogkeresztesekkel és sokszáz vidéki napilapját a szolgálatukba állította, de csak azért, hogy a megerősödésüket — ellenük használja ki.

Abban a pillanatban, amint nyilvánvalóvá lett, hogy a Hitler-párt közel áll a parlamenti többség elnyeréséhez, az is nyilvánvalóvá lett, hogy Hindenburg nem tarthatja tovább a szociáldemokraták támogatásából élő Brüninget. Mert mit tehetett Brüning és a szociáldemokrácia abban az esetben, ha Hitler tényleg többségbe kerül és magának követeli a hatalmat? Vagy hívek maradnak demokratikus elveikhez és átadják Hitlernek a kormányt — ebbe Hindenburg nem mehetett bele. Vagy felrugják demokratikus elveiket és a weimari alkotmányt és megcsinálják a köztársasági pártok diktatúráját — ebbe Hindenburg még kevésbé mehetett bele. Maradt tehát az egyetlen kiút: menesztetni Brüninget és egy junkert ültetni a helyére, akit a demokratikus tradíciók nem feszélyeznek abban, hogy szükség esetén az alkotmány felrugásával is megakadályozza Hitler hatalomra kerülését.

Ha Hitler uralomra jut, felrugta volna az alkotmányt. Ha a weimari pártok uralmon maradtak volna, előbb-utóbb átadják helyüket az alkotmány értelmében Hitlernek, aki aztán felrugta volna az alkotmányt. A harmadik lehetőség csak az volt, hogy Hindenburg bizalmi embere rugja fel az alkotmányt s megakadályozza ezzel egy a baloldal, mint Hitler diktatúráját.

Ez Pápen missziója.
Hova vezethet ez? Pápen-diktatúrához? Abszolútisztikus monarchiához? Körülbelül...

Amikor Pápen oszlatta fel a parlamentet és megint új választásokat írt ki, általános megnemértésre talált. Mirevaló ez? — kérdezték a „jólértesültek”, hiszen Hitlernek a következő választáson csak még több mandátuma lesz.

Azóta a Pápen-kormány két és félmil. bírdós ajándékot adott adóelengedés fejében a nagyiparnak. Kéz kezét mos. A nagyipar kötelezte magát, hogy a horogkeresztesek további támogatását beszünteti. Erre ugy sincs tovább szükség: a Pápen-kormány is megtesz mindent, amit csak Hitler tehetne.

Ezért mennek ki a Hitler-fiúk az uccasorokra koldulni!

A Hugenberg-sajtó, amely az előző választásokon még támogatta Hitlert, most támadja. A leggorombábbban, a legkiméletlenebbül. Száz és száz hallatlanul elterjedt vidéki napilapban.

Mi lehet ennek a vége?
Az utóbbi hetekben négy községi választás volt különböző német városokban. A Hitler-párt mindenütt elvesztette szavazatainak több mint a felét. A következő választásnak ez a prognózisa.

— **Casanova holtteste.** Velencéből jelentik: Gróf Gerolamo Valier velencei arisztokrata akciót indított, hogy Casanova holttestét, amely Csehországban van eltemetve, Velencébe szállítsák át. Velencében ezenkívül bizottság alakult Casanova-múzeum létesítésére.

— **Miss Ausztriát felmentették.** Bécsből jelentik: Ausztria 1931. évi szépségkirálynőjének gépkocsija mult év októberében összeütközött egy autótaxival. Emiatt bíróság elé állították, de a bécsi törvényszék Haentjeins Hertát felmentette.

Ugyvédi határidő napló 1933

Lepage-nál Kvár

NYOMBAN rendelve 300 lej, később 400 lej utánvétellel, vagy előfizetve franko.

A franciák meg akarnak vásárolni egy afrikai spanyol gyarmatot

Ezért megy Herriot Madridba és ezért indult meg a féltékenykedés a többi afrikai gyarmatokkal rendelkező nagyhatalom között

Párizs, október 29. Herriot francia miniszterelnök a minap bejelentette, hogy a közeljövőben Spanyolországba megy. A francia miniszterelnök bejelentése nagy feltűnést keltett mindenfelé, mert egész valószínűtlennek látszik, hogy Edouard Herriot a Prado-múzeum, vagy az Escorial látványosságaira volna kíváncsi a spanyol fővárosban és sokkal inkább kézenfekvő, hogy a látogatással igen súlyos kihatású politikai célok fűgnek össze.

A madridi francia nagykövet a közelmúltban megbízást kapott kormányától, hogy engedélyt kérjen a spanyol kormánytól arra, hogy a francia csapatok az Atlas-hegység déli vidékén bevonulhassanak a spanyol uralom alatt lévő u. n. Rio de Oro területre, a bennszülött felkelők ildözésére. Ezek a felkelők ugyanis Délmarokkó területéről, miután kétségbeesett ellentállást fejtettek ki, átmenekültek spanyol területre, ahol a franciák nem tudják üldözni őket. A madridi francia követ ezen felül azonban még sokkal jelentősebb ajánlatot is tett. Közölte a spanyol kormánnyal, hogy a francia kormány megszerelné szerezni Spanyolországtól a Rio de Oro és a Cap Yubi nevű területeket. Ennek ellenében Franciaország Spanyolország számára rendkívül előnyös hatalmi helyzetet biztosítana Tangerben.

A Rio de Oro partvidék terméketlen pusztaság és Spanyolország számára voltaképpen nem jelent értéket. A fiatal köztársaság, úgy látszik, örömmel szabadul ettől a ráfizetéssel járó birtoktól és épp ezért, a francia ajánlatot Madridban nagy szimpátiával fogadták. Ezzel egyidejűleg azonban, nemzetközi nehézségek merültek fel. Az a lehetőség, hogy Északafrikában politikai területváltozás történjék, egyszerre figyelő állásba helyezte Angliát és a közép-tengeri országokat. Tanger ugyanis nemzetközileg igazgatott terület, amely a marokkói szultán szuverenitása alatt áll és így itt Olaszországnak igen nagy érdekeltége fűződik hozzá. Az a geográfiai tény pedig, hogy szemben fekszik Gibráltárral, különös stratégiai fontosságot ad Tangernek. Már most kétségtelenné látszik, hogy Anglia és Olaszország sohasem fogják megengedni Franciaországnak, hogy a spanyolok részére itt bármiféle engedményeket tegyen, vagy pedig gyarmatainak területét kiterjessze az északafrikai partokra. Jogilag Franciaországnak nem is áll módjában — noha megígérte — hogy hatalmi helyzetét, amelyet Tangerben élvez, egyszerűen átadja Spanyolországnak anélkül, hogy ehhez az átadáshoz a többi mandatórius hatalmak, nevezetesen: Anglia és Olaszország hozzá ne járuljanak, sőt az ilyesmibe még a marokkói szultánnak is van beleszólasa.

Az erőviszonyoknak mindenféle eltolódása Északafrika partvidékén nagy bizalmatlansággal és aggodalommal találkozik, mivel nem titok, hogy Spanyolország át szerelné játszani a riff-terület feletti mandátumát valamelyik más hatalom számára. Prieto spanyol pénzügyminiszter már két évvel ezelőtt kifejtette egy Bilbaoban tartott beszédében, hogy a riff-területet Spanyolország szívesen a Népszövetség rendelkezésére bocsátja, amire rögtön jelentkezett Franciaország és megállapítást nyert, hogy az 1912-ben kötött szerződések értelmében kizárólag Franciaországot illeti a jog, hogy ezt a spanyol örökséget átvegye, anélkül, hogy abba más európai hatalom beleszóljon. Olaszország — bizonyították be akkor a franciák — 1904-ben, megállapította érdektelenségét Marokkóval szemben, mivel akkor Franciaország az olaszoknak szabad kezét engedett

Lybiában. Mindezek a szerződések azonban nem vonatkoznak a Rio de Oro partvidékére és így most már úgy Madridban, mint Párizsban tudomásul vették, hogy ez a nagyszabású nemzetközi üzlet nem fog simán végbemenni.

Herriot madridi látogatása ilyenformán ismét működésbe hozza a hírhedt marokkói boszorkánykonyhát, amely 25 évvel ezelőtt majdnem háborút idézett elő. Primo de Rivera diktatúrája alatt lényeges közeledés jött létre Spanyolország és Olaszország között, oly annyira, hogy a két hatalom szerződést kötött egymással, amely meg nem támadási paktumot is foglal magában. Ebben a paktumban, titkos megállapodások is voltak. Olaszország Spanyolország részére jóakaratu semlegességet fogadott arra az esetre, ha Franciaország megtámadja a spanyolokat. Olaszország garantálta ezenkívül a spanyoloknak a Baleari-szigetek bir-

tokát. A Baleari-szigetek, mint ismeretes, a Marseilléből és Toulonból Észak-afrikába vezető hajóút mentén fekszenek a tengerben és stratégiai szempontból rendkívül nagy jelentőségűek. A köztársasági Spanyolország, amelynek vezetői nagyrészt Párizsban éltek száműzetésben, minden rokonszenvével Franciaország felé fordulnak és ellenségei a fasizista Olaszországnak. A spanyol-olasz szerződés a közeljövőben lejár és azt aligha fogják meghosszabbítani. Épp ezért megy Herriot most Madridba és megkísérli, hogy Franciaországot helyezze Olaszország helyébe védőhatalomként Spanyolország mellé. Mondani sem kell, hogy a francia miniszterelnök tervbeveti madridi útja igen nagy nyugtalanságot keltett, úgy Rómában, mint Londonban, ahol feszült figyelemmel és aggodalommal kísérik a francia külpolitika legújabb törekvéseit.

Megkezdtek végül a tisztogatást a városmajorban, a városi panamák feneketlen istállójában

Hova mentek el a városi adófizetők milliói?

Cluj-Kolozsvár, október 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Dr. A. T. Muresan mérnök, a városi interimáris bizottság egyik fáradhatatlan agitációs vezetője ma délután bemutatta a sajtó képviselőinek az Árpád uton levő „városmajor”. Kolozsvár város lakói számára keresve sem lehetne jobb és megbízhatóbb tükörképet keresni arról, hogy milyen nagy képeletet felülmúló és háborzongató rablógazdálkodás folyt a város vagyonaival az elmúlt tíz esztendő alatt — keresve sem lehet előbb és elevenebb bizonyítékot felmutatni a város „urainak” felelőtlen és lelkiismeretlen gazdálkodására, mint ezt a városmajor. Egy hatalmas telek ez a városmajor, rozoga épületekkel, kamrákkal és istállókkal, amelyekben Muresan tanácsos néhány heti munkája nem tudott annyit helyrehozni, hogy meg ne lássék rajtuk az elhagyatottság, a nemtörődömség, hogy ne érezzék rajtuk a „Csáki szalmájának” büze.

„Augias istállója” igen enyhe és megítéző hasonlat volna a városmajor számára, amelyben az istállótól kezdve a műhelyeken keresztül a városi irodákig semmi sem menekült meg a városi tanácsok gazdálkodási dühétől. Kezdjük mindjárt az istállókban. Huszonhét kocsis dolgozik a város szolgálatába tartozó járműveken. Ezeket a szerencsétleneket az istállóban a lovak mögé helyezték el éjjeli szállásra és minthogy legnagyobb részt nős emberek, családi életük is a lovak mellett a földre helyeztet szalmacsomón zajlott le, mert a számukra épített hálóteremben — disznókat hizlaltak a város „urai” számára. Ugyanezen okból 60 vaságy az istállók padlásain rozsdásodott. Az új tanács kidobatta a disznókat, előszedette a vaságakat és a városi kocsisok rövidesen elfoglalhatják az eddig a disznók által bitorolt lakóhelyeiket.

Amíg a kocsisok számát meg lehetett állapítani, a lovak és kocsisok száma már kevésbé könnyen kideríthető valami. Ezek ugyanis szét vannak szórva a szélrózsa minden irányába, különböző személyi szolgálatokra beosztva. Csak a lovak „kosztjárt” szoktak a városmajorba beküldeni.

A hatalmas udvaron néhány szekér frissen hintett porond dacára is feneketlen sár. Az egyik sarokban két uccaseprő gép rozsdásodik. Kérdésünkre azt a felvilágosítást kaptuk kiserőinktől, hogy ezelőtt hat évvel vásárolta őket a tanács, lépést akarván tartani „a modern nyugattal”. Egyetlen napig tisztították velük az uccákat, azóta itt hevernek a szabad ég alatt. Annak idején 300.000 lej fizettek ki értük. Különb elbánásban részesült egy millió értékű képviselő teher szállító autó. Ez egy hangárban van elhelyezve, alkatrészei ott rozsdásodnak. A városi asztalosműhely egy vityilóban

nyert elhelyezést, amely olyan rozoga, hogy minden pillanatban összedőlhet. Ablakait deszkák helyettesítik. Piszok és rendtelenség mindenütt, a műhelyben pedig millió gépek dolgoznak. Külön fejezet érdemel a hatalmas esztergapad, amelyet ki tudja milyen baksis segítségével sóztak a város nyakába. Tizenöt létezőre van felszerelve, holott két létező gép is megteszi a szolgálatot. Kétezer lejtbe került volna az átszerelés. Erre a célra azonban nem volt pénz. Emiatt az esztergapad naponta 500—600 lejtől több áramot fogyasztott el naponta, a városi gazdálkodás nagyobb dicsőségére... Megkezdtek Muresan mérnököt, hogy miért nem készit statisztikát az elmúlt tíz esztendő alatt ilyen módon elherdált városi vagyonról.

— Cillagászati számokkal nem foglalkozom — hangzott a nagyon jellemző válasza.

Amíg a kocsis-családok az istállóban laktak, Jude agronóm-mérnök ur, aki évek óta a városmajor teljhatalmu ura, négy-szobás lakást foglalt le magának, természetesen fűtéssel és világitással. A városi asztalosműhely is többet dolgozott a városi tisztviselők és urak butorain és berendezésén, mint a várost közvetlenül érintő munkálatokon. Az új tanács erélyes kézzel nyult bele ebbe a darázs-fészekbe. A műhelyeket átszervezték, a munkálatokat racionalizálták. Például saját reziben bontatták le 3000 lejtért a város által 400.000 lejtért megvásárolt házat, amelyet semmire nem lehetett felhasználni, de amelynek lebontási költségei fejében is tizenháromezer lejt akarták a várostól kiperéselni.

Muresan tanácsos maga mögött tudhatja ezekben a munkálatokban az adófizető város felháborodott lakosságát.

— Angliában hidegvérrel fogadták a font újabb áreséséről szóló híreket. Londonból jelentik: Hidegvérrel fogadták a font újabb értékcsökkenéséről szóló híreket. Senkinek eszébe sem jut, hogy valami komoly baj érhetné az angol valutát. A nyugalom a legfőbb garanciája annak, hogy tényleg nem is lesz baj az angol fonttal.

Költöztetését,

vagy butorberaktározását saját érdekében csakis az „UNIO” szállítási r. t.-nél eszközölje. P. Unirii 4. Telef.: 286—1296. Telefonhívásra megbizottunk díjtalanul kimegy.

Dr.
B

A bejel

A le

Cluj.Ko
let tud.)
tette első
böröndrab
érkezett é
állítólag
ért. Els
alibijét,
hogy sem
csen és m
Azóta r
harminc
rendelte
dr. Klein
útján áll
Budapest
fel Budap
aki kedde
A védőüg
kit, aki a
lódott, az
menyek v
nyomozás
nosságra

Pénteke
zació. A
György h
ján köz
Nagy Pál
egészen f
akik közü
ják. Erre
sofför va
aki, a pe
irhatta m
a dolgot,
dapesti v
az erre v
örsegen.

Meglepő
kulesz vé
lász Lajo
érdekessé
Pál rendé
tájékozva
mindezek
terjesztet
tőzkodása
Andor üz
nek ellene
pesti ren
után Az
mozási e
hasábjain
Felkerez
rendkívül
csak burk
nossággal
amelyek v
a Kolozsv
mint Szek

— Szon
bizásából
hogy az
körökben
nők és F
nek nevé
pesti rend
nyes. Nem
Andor és
tőzdeséke
nem Nagy
két ur kö
hogy a b
böröndrab
akik a R
násakor m
Pál és Sz
azt a nagy
leleplezni
hálozza és
ja rendőri
pok óta.

— Hétf
kapitány
Andor és
zölte m
összes b
tökéletese
tartózkod
és millió
is érdek
mradjon.
hogy rész

Dr. Hirsch Elemér, Nagy Pál egyik ügyvédje Budapesten hétfőn bejelentette, hogy kik követték el a börtöndrablást

A bejelentésre nem kezdett nyomozni a rendőrség, míg az Est ki nem robbantotta a szenzációt.
Miért van még fogságban Nagy Pál?

A legnagyobb budapesti vállalatok szerepelnek a budapesti valutasibolásokban

Cluj-Kolozsvár, október 29. (Az Uj Kelet tud.) Annak idején az Uj Kelet jelentette elsőnek, hogy Nagy Pál, a budapesti börtöndrablás gyanúsítottja Kolozsvárra érkezett és a Park-szatóriumba vonult állítólagos vakbélrohamának gyógyítására. Elsőnek közöltük akkor Nagy Pál alibijét, amellyel bizonyítani igyekezett, hogy semmi része a börtöndrablásban nincsen és misztifikáció áldozata.

Azóta már a kolozsvári törvényszék a harmincnapos vizsgálati fogságot is elrendelte Nagy Pál ellen, aki ügyvédei: dr. Klein Miksa és dr. Hirsch Elemér útján allandó összeköttetést tartott fenn Budapesttel. Előbb dr. Klein Miksa ment fel Budapestre, majd dr. Hirsch Elemér, aki kedden érkezett vissza Budapestre. A védőügyvéd elhárított magától mindenkit, aki a börtöndrablási ügy iránt érdeklődött, azzal, hogy rendkívül fontos események vannak folyamatban, melyeket a nyomozás befejezéséig nem lehet nyilvánosságra hozni.

Megvannak a börtöndrablók

Pénteken délelőtt kirobbant a nagy szenzáció. A budapesti Az Estben Révész György hírlapíró magánnyomozása alapján közli, hogy a börtöndrablást nem Nagy Pál és Szekulesz, hanem két tölték egészen független fiatalember követte el, akik közül az egyiket Zala Andornak hívják. Erre a tényre Leviczky Lajos taxi-soffőr vallomása vezette rá a hírlapírót, aki a pesti sajtóviszonyok miatt, nem írhatta meg lapjában saját felelősségére a dolgot, hanem Nagy és Szekulesz budapesti védőivel közölte, akik megtették az erre vonatkozó bejelentést a rendőrségen.

Meglepő, hogy mikor Nagy Pál és Szekulesz védői: dr. Angyal Pál és dr. Halász Lajos bejelentették új, szenzációs érdekességű adataikat a rendőrségen, dr. Pál rendőrkapitány már teljes mértékben tájékozva volt a kérdéssről. Dr. Pálnak mindezeket már dr. Hirsch Elemér előterjesztette, aki kétnapos budapesti tartózkodása alatt tudomást szerzett Zala Andor üzelmeiről. Hétfőtől péntekig ennek ellenére semmi sem történt a budapesti rendőrségen, mely csak most, miután az Est, ha nem is mint saját nyomozási eredményét, hanem közvetítve, hasábjain kirobbantotta.

Felkerestük dr. Hirsch Elemért, aki a rendkívül érdekes ügyben még mindig csak burkoltan hajlandó közölni a nyilvánossággal az új nyomozási eredményeket, amelyek teljes mértékben tisztázzák úgy a Kolozsváron letartóztatott Nagy Pált, mint Szekulesz Sándort.

Budapesten mindenki tudta, hogy ki követte el a börtöndrablást

Szombaton utaztam ügyfelem megbízásából Pestre, ahol megállapítottam, hogy az igazi tettes Zala Andor, bohém körökben jól ismert budapesti filmgyűző és F. K., ugyancsak filmember, akinek nevét nem közölhetem, míg a budapesti rendőrség nyomozása nem eredményes. Nem kellett sokat kutatnom Zala Andor és F. K. után, mert a budapesti tözsdések között mindenki tudja, hogy nem Nagy Pál és Szekulesz, hanem ez a két ur követte el a börtöndrablást. Csak hogy a budapesti rendőrséget nem is a börtöndrablók érdeklik, hanem a siberek, akik a Rockenstein-féle botrány kirobbanásakor menekültek el Pestről, mint Nagy Pál és Szekulesz. A budapesti rendőrség azt a nagyarányú siferszervezetet akarja leleplezni, amely az egész országot behálózta és amelynek minden gyanúsítottja rendőri felügyelet alatt áll már hónapok óta.

Hétfőn jelentkeztem dr. Pál rendőrkapitánynál, akivel közöltem, hogy Zala Andor és F. K. követték el a tettet. Közöltem vele azt is, hogy F. K., aki az összes budapesti tözsdemanipulációkról tökéletesen informálva van, Berlinben tartózkodik és Budapesten a legnagyobb és milliárdos vagyonu nagyvállalatoknak is érdeke, hogy továbbra is Berlinben maradjon. Közöltem a kapitány urral, hogy részletes memorandumot küldök a

kérdésben Kolozsvárról. Miután Révész György hírlapíró már kirobbantotta az ügyet, ezt a memorandumot feleslegesnek tartom.

Ismétlem, a budapesti rendőrséget nem érdekli a börtöndrablás. Egyszerűen valutasibereket akar elfogni és ezért kéri úgy ki a szomszédos államokból a valutaspekulánsokat, mintha azok büntetést követték volna el. Valutaspekulációért ugyanis sehol nem adják ki őket. Pesten olyan a terror, hogy senki nem mer mocanni, a rendőrséghez senki nem mert felmenni, hogy megmondja, nem Nagy és Szekulesz, hanem Zala és F. K. a tettes. Ott mindenkit bűnpártolásért fognak gyanuba. Még az ügyvédek is óvakodva fognak hozzá valutasibolásokhoz. Ha a budapesti rendőrség akarta volna, már az én bejelentésem alapján kinyomozhatta volna, hétfőtől péntekig, az igazi tetteseket. De a rendőrség nem akarta feloldani a zsarolás címén kiadott körözlevelet, mert akkor Nagy Pált és Szekuleszt nem adnák ki. Most, az ügy kirobbanása után, ez meg is fog történni.

Ami Nagy Pál ügyét illeti, egy budapesti férfi a legteljesebb alibit igazolja számára, amelyet azonban egyelőre szintén nem közölhetek a nyilvánossággal. Itt olyan kényes dolgokról van szó, hogy

Az Est, bár Révész György tudja, hogy ki az a F. K., csak személyleírását adta meg cikkében, de nem közölte a nevét. Az a pesti férfi is, aki teljes alibit igazol Nagynak, kénytelen visszahúzódni, mert ha jelentkezne, azonnal bűnpártolásért letartóztatnák. Alibiigazolását csak Kolozsváron és zárt törvényszéki tárgyaláson tudom érvényesíteni, bár közjegyzőileg hitelesített nyilatkozatot adott nekem.

Budapesten meg vannak róla győződve, hogy bár a rendőrség tudja, miszerint Nagy Pál és Szekulesz ártatlanok, nem oldja fel a körözésüket, mert mindketten nagy zugvalutaforgalmat bo nyolítottak le és szükségük van adataikra. Az igazi bűnösök pedig külföldön élnek az ellopott harmincöt ezer dollárból.

Ezután elmondta Hirsch Elemér dr., hogy Zala Andor véletlenül Steinfeldnél tartózkodott, amikor ez megbízta Bauer Máriát, hogy a börtönt magával vigye. Zala tudhatta, hogy mi van a börtöndben és ekkor felbérelte Leviczky Lajos soffőrt, akinek autójában egy fekete, angolbajuszos emberrel végigcsinálták a börtöndrablás jelenetét. Mikor a próba sikerült, hajtották végre az ismert módon a börtöndrablást, a vonatban. Bauer Mária elutazásakor azért nem használ-

VIM és a fürdőszoba.

Ragyogó tisztaság
mindenütt!

VIM
mindent tisztít

tak autót, mert az az uccán tulságosan feltűnő lett volna.

Leviczky Lajos soffőr, aki ezt a vallomást a rendőrségen megtette, Zala Andor és F. K. fényképében az ügyvédek előtt felismerte azt a két urat, akik a rablásra felbérelték.

Bauer Mária öngyilkossága természetesen késlelteti az ügy ezirányú nyomozásának befejezését. Az Est jelentőségétlesen említi meg, hogy Bauer Mária az öngyilkosság előtti délutánon tudomást szerzett Leviczky vallomásáról.

Borzalmas tüzvész pusztított Vizsnitzben

Rendőrök fogtak hozzá pusztá kézzel a tűz terjedésének megakadályozásához

Csernovic, október 29. (Az Uj Kelet tud.) A csaknem kizárólag zsidók által lakott vizsnitz városkában borzalmas tüzvész pusztított. A tűz Mózes Bartfel házában ütött ki. A lángok széltől támogatva, nagy gyorsasággal terjedtek tova a szomszédos házakra is. A lakosságon borzalmas pánik vett erőt, mert a tüzoltó-

felszerelés az első pillanatban nem működött és így attól lehetett tartani, hogy az egész város a tüzvész martaléka lesz. Pumpa hiányában rendőrök fogtak hozzá a tűz lokalizálásához, ami természetesen nem egykönnyen ment. Végül működésbe jött a tűziféskendő, amellyel a lángok tovaterjedését megakadályozták ugyan,

de a kigyulladt házak tövig leégtek.

Az oltási munkálatok során dr. Weiner orvos, Salo Rosenhekt és Josef Strauszmann kereskedők súlyos égési sebeket szenvedtek. A tüzkár meghaladja a kétmillió lejt. A tűz okát mindeddig nem lehetett megállapítani.

Csak kétezer lejt vihetnek magukkal a romániai utasok!

A Banca Nationala újabb megszorító rendelkezéssel a lej védelméről

Bucuresti-Bukarest, október 29. A Banca Nationala tegnap újabb intézkedéseket eszközölt a lej védelmére. Elrendelte, hogy ezentúl a külföldre utazók maximálisan 2000 lejt értékben vihetnek magukkal román bankjegyet. A bank egyuttal tudomására hozza az összes devizaigénylőknek, hogy kéréseiket az illetékes fiókok útján nyújtsák be, mert a Nemzeti Bank fiókintézeteinek megkerü-

lésével beterjesztett kérvényeket visszautasítják.

A Banca Nationala célja a lejell folyó spekuláció letörése, természetes azonban, hogy a megszorító intézkedések az ipart és kereskedelmet is sújtják. A bank minden lehető elkövet, hogy a devizatörvénynek ilyen irányú káros hatásait kiküszöbölje és a törvény végrehajtási utasítását az ipar és kereskedelem érdekképvise-

leteinek bevonásával készítette el. A Nemzeti Bank nagyfontosságúnak tekinti az exportörök igényeinek kielégítését is. Tegnap délelőtt ülést tartott a bank igazgatótanácsa és az ülésen megjelent Franasovici, a gabonaexportörök egyesületének elnöke is, akivel teljes megállapodás jött létre, úgy, hogy a problémának ezt az oldalát sikerült kedvezően megoldani.

Lázadás az adjudi zsidó hitközségben egy négynapos holttest eltemetése körül

A fellázadt hitközségi tagok feltörték a temető kapuját és maguk ásták meg Saje Alperin sírját

Bucuresti-Bukarest, október 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A régi királyság zsidó lakossága nagy megbotrányozással kommentálja azt a különös és a zsidó közületre mélyen megalázó konfliktust, amely az adjudi zsidóságban belül tört ki. Az elmúlt héten elhunyt Saje Alperin 73 éves öregember, A Chevra szokás szerint egy bizonyos összeget vetett ki az elhunyt családjára, amely azonban az illetéket magasnak találta, miért is kijelentették, hogy ennyit nem tudnak fizetni. A hitköz-

ség viszont nem adta meg az engedélyt a temetéshez s emiatt a halott négy napig maradt kiterítve a család lakásán, a míg a holttest már oszlásnak indult.

Az esetről értesítették a hatóságokat is. A városi főorvos azonnal kiszállt a helyszínre és miután megállapította, hogy a halott további elnemtemetése életveszélyes lehet a környezetre, elrendelte az azonnali eltemetést, közölve ezt a rendelkezést Abramovics Izidorral, a hitközség elnökével. A hit-

községi elnök kijelentette, hogy csak abban az esetben adja meg az engedélyt a temetésre, ha a kivetett összeg biztosítására lekötik a gyászoló család ingatlanát. Amikor ennek a határozatnak hire ment, ötven zsidó családfő gyűlt össze a halott lakásán, vállukra emelték a holttestet és kivitték a temetőbe. A temető ajtaját, amelyet zárva találtak, betörték, majd maguk ásták meg a sirt, amelybe a koporsót lebecsátották.

IRÓK ÉS IRASOK

Carte de Centre

A romániai zsidó felekezeti iskolák olvasókönyve

Erre az olvasókönyvre évek óta várunk. Amit a zsidó gyermekek eddig kötelezőleg olvastak, keresztény szellemben volt tartva, keresztény tartalommal volt telítve. Sőt volt könyv, amely a militáns kereszténység szószólója volt, antiszemita izzel. Erre azután igazán semmi szüksége a zsidó gyermeknek, de a nemzsidónak sem. Grossmann Dezső iskolaigazgató, Katz Zsigmond, V. Odotestianu és M. Olinescu tanároknak ez az új iskolakönyve valóságos kultúreménye a román elemi közköztudatnak.

Az olvasókönyv anyaga pontosan hozzáigazodik a tanterv által előírt harmadéves tananyaghoz. A hazai történelem és földrajz mellé pedig sorakozik a zsidó történelem és Palesztina földrajza. Vers és próza összeválogatásában a jóízű és stílusbeli tisztaság figyelembevételével a legjobbat helyezték a könyv szerkesztői arra, hogy a bontakozó gyermeki érdeklődés kielégüljön. Általános, főleg a memóriát foglalkoztató részében a könyvnek olyan olvasmányokat találunk — Bukarest ismertetése, Alba Julia jelentősége, Columbus, Edison, Hoover —, amiket felnőttek is, ha el akarják sajátítani a román nyelvet, használnak olvasni. A vallási részben az ünnepekről vannak olvasmányos szemelvények, továbbá biblikus részek, amelyek legalkalmasabbak arra, hogy a fogékony gyermeki kedély tartósan befogadjon azokat. A zsidó történelem kimagasló részei is ebben a részben nyertek elhelyezést. A történelmi részben csakis Románia történelméről ismerteti az olvasókönyv előadásában, míg a természettudományi részben a mindennapi életben tapasztalt jelenségek ismertetését kapja a gyermek.

Bátran állíthatjuk, hogy az új olvasókönyv nemcsak a zsidó iskolák nyeresége, hanem a román elemi iskoláztatásé.

Jabotinsky Vladimir:

A zsidó légió a világháborúban

(Nekudah kiadása, Munkács.)

A zsidó légió, amely Palesztina meghódításánál részt vett az angol hadsereg kötelékében, Jabotinsky Vladimir fáradhatatlan buzgalomának köszönhető keletkezését a háború utolsó éveiben. Jabotinsky zionista felfogása vezette ahhoz a gondolathoz, hogy a zsidóságnak külsőleg is kifejezést kell adnia a Palesztinával való történelmi kapcsolatának és amikor az angol hadsereg megkezdte a hadműveleteket Palesztina felszabadítására a török uralom alól, Jabotinsky zsidó légiót toborzott és minden akadályt legyőzve sikerült neki a zsidó légiót megteremtene, amely zsidó színekben és héber vezényszó mellett, mint önálló alakulat vett részt ősi hazájának visszafoglalásában. A Balfour-deklaráció és az annak alapján épülő palesztinai nemzeti otthon egyik leghatalmasabb erkölcsi jogcíme a zsidó légió működése és most, amikor a Balfour-deklarációnak 15. évfordulóját ünnepeljük, ugyancsak 15. évfordulója van a zsidó légió megszületésének is.

A légió megalakulása és a világháborúban való szerepe izgatón érdekes. Jabotinsky a maga írói készségével már régebben megírta ezt a regénynek is beillő nagyszerű munkáját, amely most a munkácsi „Nekudah” magyar kiadóval kiadásában magyar nyelven is megjelent. A kiállításában is művészi művet minden zionista és Palesztina-barát figyelmébe ajánljuk. El kell ezt olvasnia mindenkinek, aki Jabotinsky eddigi munkásságát és a zsidó légió kimondhatatlan hősiességét meg akarja ismerni. Megrendelhető a Nekudah-kiadóvállalatnál Munkácsen.

Raktárunkon lévő zsidótárgy könyveket olcsón kiadjuk:

- Max Nordau: dr. Kohn — 25 L
- Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — 25 "
- Solem Alejchem: Leégett nemesek — 10 "

HÍRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A királynapi és mezőgazdasági kiállítás szenzációja

A királynapi látogatás sok szép művészi mozzanata közül, messze kimagaslott a Szabó Jenő cég mindenképpen impozáns produkciója. Az egyik kirakati-artistikus elrendezésben láttuk a román nemzeti viselet alkotásait és meglepő ellentétül a következő kirakati-artistikus legmodernebb női ruhaanyagok csillogtak. Erre az alkalomra az üzletben is csoportosították az árukat annyi rendezői tehetséggel, hogy az bármely világ város díszére válhatott volna. Egyes részei ennek a rendezvénynek raffiniált-ságában egészen álmosszerű volt a csillogó színek szinte tobzódtak a pompás csillárfényben. Szabó Jenő cég több alkalommal vitte a pálmát szebbnél-szebb kirakataival, mostani alkotásával azonban önmagát multa felül. Deleu polgármester és a város több notabilitása személyesen gratuláltak a cég főnökének és megköszönték neki azt a költséget és fáradságot nem kímélő lelkesedését, amivel a vasárnapi királyi látogatás fényét emelte.

A mezőgazdasági kiállítás első emeletén van elhelyezve az U. E. C. (Városi Villamosművek) kivételesen szép kiállítása. A Városi Villamosmű elektromos mosógépeivel a háztartásban és a mezőgazdaságban használható elektromos találmányokkal szerepelt a kiállításban s a rendkívül praktikus gépek általános feltűnését arattak. Különösen magára vonta

a figyelmet az elektromos varrógép, amely egyszerűen kezelhető, szabályozható, nem sok áramot fogyaszt és az egészségtelen varró foglalkozást megkönnyíti és mindenki által könnyen kezelhető.

Az Iparkamara nagytermében kiállított készítmények között a mezőgazdaság szükségleteivel szoros kapcsolatot tart Egger et Co. gyár (Székely ucca 6.) csinos és értékes kollekciója kelt feltűnést. A gyár, amelynek testvérvállalatai Budapesten és Bécsben vannak és majdnem száz éve működnek, Kolozsváron már 1913-ban kezdte működését. A gyár gazdag gyártási programjából megemlíthetjük az Egger-szirupokat, a Polyglador-Petrolt, azonban a gyár összes gyártmányainak ismertetésére egy kötet kellene. A gyártmányok közül az Egger et Co. gyár tejszó folyadékai és porai kiváló minőségük miatt messze földön ismertek. A gyár a sajt készítéshez nélkülözhetetlen erjesztő esszenciát készít, mely külföldön is nagy keresletnek örvend. A „Monil” gyógyszer a juhok májbetegségét gyógyítja és egy kapszula teljesen elegendő az állat meggyógyítására. A „Talin” paszta az egerek, patkányok és mezei pocok kiirtására egyaránt alkalmas. Általában véve az Egger et Co. gyár minden készítményén megmutatik a tudományos felkészültség és a hozzáértő vezetés. A kiállításon a gyár készítményei aranyérmeket nyertek.

A Frankfurter Zeitung feltűnő cikke Palesztináról:

Több mint 10.000 zsidó bevándorlására van kilátás Palesztinában ebben az esztendőben

Az új népkormányzó határozott zionista-barát politikát inaurál Palesztinában

Berlin, október 29. A „Frankfurter Zeitung”, amely mint ismeretes, eddig mereven elutasító álláspontot képviselt a zionizmussal és a palesztinai zsidó országépítéssel szemben, legutóbbi számában feltűnő cikket közöl Erec Jiszraél-ről. „Hangulat változás Palesztinában” cím alatt. A nagy német lap jeruzsálemi tudósítója írja a cikket, amelyből a következő érdekes részleteket közöljük: „Aki 1931-ben Palesztinában volt és most újra felkereste az országot, meg fog döbbenni a nagy hangulat-átalakulásra, amely a zsidó körökben végbement ezen rövid idő alatt. Ez két okra vezethető vissza: az angol kormányzat a palesztinai zsidó kolonizációval szembeni teljesen megváltozott magatartására és ennek a kolonizációs munkának az utóbbi hónapokban végbement gyors megerősödésére és kiterjedésére.

A Balfour-deklarációnak, mint ismeretes, két része van: a zsidó nemzeti otthon előmozdítása és a bennlakó népesség érdekeinek megvédése. Chanceller, az előbbi főkérményező mindenek előtt a Balfour-deklarációnak második részére fektette a főszólyt, Sir Arthur Wathope, a jelenlegi főkérményező, aki 1931 novemberében foglalta el hivatalát, nyilvánvalóan az első rész érdekében exponálja magát. A zionista közvélemény kisebb-nagyobb követelése, amelyek évszázadokon át nem találtak meghallgatásra, most teljességgel megvalósultak, míg az arabok alapvető követelése, amelyek 1931-ben már a megvalósulás küszöbén állottak — a törvényhozó testület és a földkérdés ügye —, bizonyítan későbbi időpontra halasztást szenvedtek. De a kormány jó indulatú magatartásánál is nagyobb kihasználva a mai bizakodó hangulatra és kétségtelenül kedvező helyzetre: az új bevándorlók és az új tőke-mennyiségek állandó özönlése az országba. A zsidó bevándorlás ebben az esztendőben, hosszú évek után először, újra el fogja érni, sőt valószínűleg jóval túl fogja haladni: a tízezer zsidó bevándorlót.

A zionista Nemzeti Alapok bevételei ugyan most állandó csökkenő tendenciát mutatnak és a zionista Világszervezet pénzügyi helyzete is igen kritikus, a zsidó tőke azonban egyre növekedő arányokban ömlik az országba, narancsültetvényekben és kisebb iparvállalatokban keres itt elhelyezkedést és új munkalehetőségeket teremt rengeteg új zsidó

munkás számára. Az utóbbi 12 esztendő nagy tőke-befektetései, munkakészsége, intelligenciája és nemzeti odaadása, bizonyos hibás beruházások, áldozatok és csapások után: kezdik megérni gyümölcsüket, az ipari termékek minőségileg lényegesen feljavultak és mennyiségileg szélesebb piacot kell kielégíteniük, a zionista telepek, amelyek éveken keresztül a gondok központját képezték, a nagy tökmennyiségek segítségével és odaadó munkával teljesen konszolidálódtak és az Akko melletti partvidék éppen a napokban ment át zsidó kezébe. Az utóbbi időben óriási méretű új narancsültetvények ma még felmeríthetetlen tömege alakult ki a zsidó területeken. Ha a zsidók számban még csak 18 százalékát képezik az ország összlakosságának, a rendelkezésükre álló tőkájukkal, képzettségükkel, szervezőerejükkel és nemzeti energiájukkal mégis ők festik meg és dominálják az egész ország életét.

Külön megbízott van utban Tókióból Genf felé a Népszövetség rendkívüli közgyűlésére. Londonból jelentik: Joszida japán külön megbízott utban van Tókióból Genf felé, ahol Japán képviselőtében meg fog jelenni a Népszövetség rendkívüli közgyűlési ülésén s a Lytton-jelentés vitájában a hivatalos japán álláspontot ki fogja fejteni.

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lej. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elede. 3. Kippas. 4. Láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egyelőre. 10. Elet és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álm. 16. Bealy. 17. Mr. Levis-ham és a szerelem. 18. A tengeri tündér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában összeg és portókölttség előzetes bekielése utánvétel.

Nem mindegy,
 hogy mivel kezeli a hajhullást!
 A hajkorpázás kezdeti stádiumában végezzen rendszeres hajmosást

Egger Petrolhajszesz szel és Petrol szappannal

miáltal megelőzi a haj kihullását. Ne hanyagolja el a hajkorpázás kezelését! Az Egger Petrol és Petrol-szappan gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban kapható.

Baruch habba!

Ma délelőtt fél 11 órakor összeül Kolozsváron az Aviva-Barisszia szervezett kilencedik országos zionista konferenciája. Sokkal jelentősebb szerepet töltött be ez a zionista ifjúsági szervezet a múltban és sokkal komolyabb a hivatás, amely reá a jövőben vár, semmint hogy szó nélkül lehetne elhaladni a tanácskozásait ma délelőtt kezdő konferencia jelentősége mellett.

Az erdélyi zionista mozgalomnak egyik hiányossága volt az, hogy az a generáció, amely 1919-ben a zionista gondolatához nagy lelkesedéssel csatlakozott, sem lelki beállítottságában, sem szellemi felkészültségében nem volt elég erős arra, hogy maradék nélkül mentse át meggyőződését a mozgalomra szakadó múlt válságok. A mozgalom éppen ezért az elmúlt években már javarészt az ifjúságra, az új zionista avangárdára támaszkodott, amelyben megvolt a kellő átütő erő, lelkesedés és munkakészség a zsidó sorsalkítás munkájának és felelősségének vállalására.

Ennek az avangárdának a zöme került ki a barissziánusok és avirák sorából. A lelkiismereti válság, amely az egész kortársi ifjú generáció iránt túljárt elmozgatta és lengésbe hozta, nem kerülte el ezt a szervezetet sem.

Az Aviva-Barisszia új életformákat keres, amelyek jobban megfelelnek a mai ifjúság beállítottságának és inkább teret engednek a fiatal energiáknak ahhoz, hogy a zsidó nép új nemzeti és szociális otthonának felépítésén dolgozzanak. A ma Kolozsváron összeülő konferenciára hárul a feladat, hogy a meglévő szervezeti formát és programot kiszélesítve, munkába lendítse az új generációnak az idealizmus motorikus erejéből táplálkozó energiát.

Ebben a gondolatban köszöntjük mi is az Erdély minden részéből egybeseregülő zionista lányokat és fiúkat a tradicionális Baruch habbával.

SPORT

A Haggibbor csapata ma, vasárnap reggel indul Nagybanára. A csapatban szerepel ugyan az öt új akció közül négy, viszont két régi játékosnak és pedig Ordentlichnek és Weisznak részvétele nem biztos. Elmaradásuk esetén Barabás és Rosenfeld III. mennek a csapattal, melynek felállítását a következő: Rosenfeld I., Zeig II.—Havas, Szilágyi—Ordentlich—Szirmay—Weisz (Barabás)—Ritter—Jakab. A csapatban ezuttal mutatkoznak be először Szilágyi, Szirmay, Ritter és Jakab. Az ugyancsak új Hirsch nem vehet részt a meccsen, Naftáli még mindig betegesen fekszik. A mai mérkőzésen kevés esélye van a Haggibbornak, de a játékospróba szempontjából jó, hogy jóképességű ellenféllel áll szemközti a Haggibbor.

A Románia—Soimii találkozás iránt nagy az érdeklődés. A nemzeti bajnokságban nagy balszerencsével küzdő Románia eddig csak egy pontot tudott szerezní s most a kiesési zónában levő szenvedő társától feltétlenül el akarja kaparintani az értékes két pontot. A Románia az Universitáteával szemben győztes csapatát állítja ki feltétlenül Románia győzelemre van kilátás. A nagyváradi Balogh vezető a mérkőzést, akinek Czinczár Imre és Adorján Ödön segítkezik. Három órakor kezdik a meccset.

Véget

Bucures Uj Kelet más hely most dolg előkészítés az összeállítás utközik. M előbb m adásokat, ségével m bevételi f nem lehet A bevétel maradnak államnak kénytelen teremtett költséget ezért nem hogy men A kiindul mennyi a re az állam

A kiadá kell idomi amely hih Miután n a jövő év viszonyok számíthat lenne, min Ebben az kasszó e millió lej végéig a befolyjni, Ebbe a ke 1933-ban a Hogy mi költséget megmondol ban 37—38 az állam E mint 20 m válság az a milliárd se ben, ugy, a kénytelen hiányt, a állam külf egyaránt. I sonló nagy ségvetés a gazdasági az állam Ez a remér valónak biz zatosan n zis elemly csökkentek dugulásava fedezni öke

Igy tört egy adott szállítói n akadt a tis díjak folyó léma, amely lehet-e a j méretekhez egy 16 mil be szoritan Valószínű e dent el fog lehetőség sz kében és a 18—19 mil állapítani a kívüli bevés mót a várha hetetlen ki A jelenlegi

Véget kell vetni Románia költségvetési örületének

Egy semmitőszék: 100 semmitőszéki tanácsos 12 Tábla: 450 táblai tanácsos 71 törvényszék: 456 törvényszéki elnök

Egy kormánypárti szenátor feltűnő cikke az igazságügyminisztérium költségvetési anarchiájáról

Bucuresti-Bukarest, október 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint lapunk más helyén is megírjuk, a kormány most dolgozik a jövőévi költségvetés előkészítésén. Ennek a költségvetésnek az összeállítása hihetetlen nehézségekbe ütközik. Normális körülmények között előbb megállapítják a szükséges kiadásokat, azután különböző adók segítségével megteremtik hozzá a megfelelő bevételi forrásokat. Ma azonban már nem lehet alkalmazni ezt a metódust. A bevételi lehetőségek mélyen alul maradnak azon az összegben, amelyre az államnak szüksége volna. Az állam kénytelen alkalmazkodni a válság által teremtett állapotokhoz. A jövő évi költségvetés összeállításánál már éppen ezért nem lehet az a kiindulási pont, hogy mennyit akar az állam elkölteni. A kiindulási pont az kell hogy legyen: mennyi a maximális jövedelem, amelyre az állam számíthat.

Milyen bevételekre számíthat az állam

A kiadásokat ehhez a maximumhoz kell idomítani. Eppen ez a művelet az, amely hihetetlen nehézségekbe ütközik. Miután nem lehet számítani arra, hogy a jövő évben az általános gazdasági viszonyok javulni fognak, az állam sem számíthat 1933-ban nagyobb jövedelemre, mint amennyi 1932-ben befolyt. Ebben az évben az átlagos havi inkasszó egymilliárd—1 milliárd 300 millió lej körül mozgott, vagyis az év végéig a legjobb esetben sem fog több befolyjni, mint 15—16 milliárd lej. Ebbe a keretbe kell tehát beszorítani 1933-ban az államháztartás működését. Hogy mit jelent a 16 milliárd lejes költségvetés, azt könnyű elképzelni, ha megmondjuk, hogy 1929-ben és 1930-ban 37—38 milliárd lej körül mozgott az állam költségvetési összege. Több mint 20 milliárdos redukciót kíván a válság az állam költségvetésében. A 38 milliárd sem folyt be az elmúlt években, úgy, ahogy azt remélték. Az állam kénytelen volt kölcsönökből fedezni a hiányt, ami évről-évre növelte az állam külföldi és belföldi tartozásait egyaránt. De a következő évben is hasonló nagyságúra méretezték a költségvetést, abban a reményben, hogy a gazdasági viszonyok megjavulnak és az állam is szaporíthatja bevételeit. Ez a remény azonban évről-évre hiábavalónak bizonyult, mert a deficit fokozatosan nőtt, az állam bevételei a krízis elmélyülésével szinte napról-napra csökkentek és a kölcsönforrások bedugulásával már nem volt honnan fedezni őket.

Lehet-e 16 milliárdba beszorítani a költségvetést

Igy történt azután, hogy az állam egy adott pillanatban már nemcsak szállítóit nem tudta fizetni, de megakadt a tisztviselői fizetések és nyugdíjak folyósításánál is. A nagy probléma, amely most megoldásra vár: lehet-e a jelenlegi 38 milliárd lejes méretekhez szoktatott államháztartást egy 16 milliárdos költségvetés kereteibe szorítani. Kétségtelen, hogy nem. Valószínű ezért, hogy a kormány mindent el fog követni a kiadásoknak a lehetőség szerint való redukálása érdekében és a költségvetés végösszegét 18—19 milliárd lejesre fogja megállapítani azzal, hogy bizonyos rendkívüli bevételi forrásokból fedezik ismét a várható bevételek és a nélkülözhetetlen kiadások közötti differenciát. A jelenlegi költségvetést Argetoianu

állította össze, aki 26 milliárd lejes bevételt irányzott elő. A jövő évi költségvetés ezek szerint az idevel szemben 6—7 milliárd lejes megtakarítást kell hogy jelentsen. Honnan, milyen tételekből, milyen kiadásokból redukáljon a kormány, hogy a 18—19, esetleg 20 milliárdos költségvetéshez eljuthasson?

Leleplezés a költségvetési örületről

Erre vonatkozólag érdekes leleplezésekkel szolgál Gafencu volt külügyi alminiszter lapja, az Argus. T. Pizani kormánypárti szenátor „Költségvetési örület” című cikkében rámutat arra, hogy az állam személyi kiadásainál olyan pazarlás folyik, amely minden képzeletet felülmúl. Bizonyítékul az

igazságügyi minisztérium költségvetését hozza fel. A legfőbb semmitőszékek hatvan tanácsosa és harmincöt asszisztens bírója van. Ezek az asszisztensek, akik részint táblai tanácsosi, részint pedig törvényszéki elnöki rangban vannak és ennek megfelelő fizetést is huznak, nem egyebek, mint a legfőbb semmitőszék jegyzői. A hatvan tényleges tanácsoshoz járul még tíz tanácsos, akik a legfőbb revíziós bizottságtól kerültek át. Ami azt jelenti, hogy a legfőbb semmitőszék három szekciójának mindegyikére 24—24 tanácsos esik. És egy-egy szekció öt tanácsossal dolgozik!

„Ez azonban még nem minden — írja Pizani. Husz a táblához és nyolc a törvényszékhez beosztott bíró ugyan csak a semmitőszéki tanácsosi címet

és illetékeket kapja. Összesen tehát több mint száz semmitőszéki tanácsosa van Romániának, szemben a francia semmitőszékekkel, ahol összesen 47 mond és ird negyvenhét tanácsos dolgozik. A legfőbb semmitőszéknek van még egy főtitkára, segédtitkára, fő- és aliktatója, négy fő irattárosa, hat segéd irattárosa, 54 fogalmazója, 20 szolgálója és 16 apródja. Mindez nagyon szép volna, de egy kissé tulságosan költséges luxus.

Van továbbá az országban 12 ítélőtábla. Ezeknél körülbelül 250 tanácsos működik. 136 tanácsos a törvényszékekhez és másik 68 tanácsos a békebírókhoz van beosztva. Összesen tehát több mint 450 táblai tanácsos boldogítja ezt az országot. Csak a legfőbb semmitőszék és a bukaresti ítélőtábla személyi költségvetése meghaladja az évi 80 millió lejt. Ez több mint a fele annak, amennyit a háboru előtt a román állam az egész igazságügyi szolgáltatásra költött. Összesen évi 900 millió lejt emészt fel a semmitőszéki és táblai tanácsosok, valamint törvényszéki bírák fizetése. Hetvenegy törvényszék működik Románia területén, de csodálatosképpen 456 törvényszéki elnökük van.

Ezek a számok — fejezi be cikkét Pizani szenátor — a maguk teljességében leleplezik le Románia költségvetési örületét.”

Január elsejétől kezdve 25 százalékkal olcsóbb lesz az utazás

Csökkentik az áruszállítási tarifát is

Bucuresti-Bukarest, október 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mirto közlekedési miniszter, mint ismeretes, kijelentette röviddel ezelőtt, hogy január elsejétől kezdődőleg a vasut egy a személyi, mint az áruszállítási tarifát lényegesen csökkenteni fogja. A redukciós tervezet előkészítésére bizottságot delegáltak, amely már hetek óta szaka-

datlanul tanácskozik. Az eddig kiszivárgott hírek szerint a személyszállítási tarifát általánosságban 25 százalékkal fogják mérsékelni.

Ami az áruszállítási tarifát illeti, kezdetben arról volt szó, hogy ezt is generálisan 25 százalékkal fogják mérsékelni. Utóbb azonban a bizottság arra a megfontolásra jutott, hogy az

áruszállítási tarifa csökkentésénél különböző mértéket fognak alkalmazni, aszerint, hogy milyen árurol s az árunak az ország mely részébe való szállításáról van szó. Különösképpen meg akarják könnyíteni a gabonaműveknek az ország olyan részeibe való szállítását, amelyekben buza nem terem.

Az amerikai leszerelési biztos meg van elégedve

Hoover széles örü megbízatást adott Norman Davisnak a leszerelési konferenciának a zsákuccából való kivezetésére. Az angol kormány november végén fel fogja vetni az Unió kormánya előtt a hadiadósságok revíziójának kérdését

Párizs, október 29. Norman Davis amerikai leszerelési főmegbízott az angol fővárosból Párizsba érkezett. A fődelegátus a sajtó munkatársai előtt meglepetéssel nyilatkozott az angol kormányfőfiakkal folytatott tanácskozásairól s kiemelte, hogy különösen a tengerészeti leszerelés kérdésében sikerült megfelelő előrehaladást tenni. Norman Davis, aki vasárnap elutazik Genfba, megérkezése után Herriotval folytatott megbeszélést. Valószínű, hogy Genfban tartózkodása után közelebbre újra szükségessé válik Londonba utazása. Párizsi diplomáciai körökben kiemelik az amerikai főmegbízott tárgyalásainak fontosságát. Hangoztatják azt az értesülést, hogy Hoover széleskörű megbízatást adott neki a hatalmak kormányaival való megegyezésre és a leszerelési konferencia zsákuccából történő kivezetésére.

London, október 29. Beavatott helyről származó információk szerint az angol kormány november végén minden ellenkező híresztelés ellenére fel fogja vetni az Egyesült Államok kormánya előtt a hadiadósságok revíziójának szükségességét.

London, október 29. Az angol alsóházban interpellációra adott válaszban kormányrészről közölték, hogy a Hyde-parkban lefolyt rendbontás őrizetbe

vettjei közül tizenketten maradtak továbbra is letartóztatásban. A sebesülte kszáma 75, köztük 19 rendőr. Az

éhségfelvonulásban résztvevő munkanélküliek tulnyomó része távoltartotta magát a rendbontástól.

Madgearu megnyugtató: nem lesz sem adóinkvizíció, sem adóemelés

A Maniu-kormány minden valószínűség szerint magáéva teszi a Népszövetség pénzügyi bizottságának javaslatait

Bucuresti-Bukarest, október 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Madgearu pénzügyminiszter az egyes tárcák vezetőivel karöltve most dolgozik a jövő évi költségvetés összeállításán. Ma délelőtt Samsonovici tábornok-hadügyminiszterrel karöltve a hadügyi tárca költségvetési tételeit vizsgálta felül. Kiszivárgott hírek szerint a költségvetés személyi és anyagi kiadásait egyaránt jelentékenyen redukálják.

A kormány gazdasági bizottsága kedden kezd meg a népszövetségi pénzügyi bizottság által javasolt pénzügyi reorganizációs tervezet megvitatását. Ismeretes, hogy a Vaida-kormány ezt a tervezetet nem tette magáéva, ki-

fogásolva, hogy a Népszövetség több kontrollal akarja az állam és a Banca Nationala pénzügyi gazdálkodását ellenőriztetni. A Maniu-kormány valószínűleg nem fog a merev elutasítás álláspontjára helyezkedni a Népszövetség pénzügyi bizottságának javaslataival szemben.

Egyes lapokban az új költségvetés előkészítésével kapcsolatosan az a hír látott napvilágot, hogy a kormány az adók felemelésére készül. Madgearu pénzügyminiszter ezeket a híreket az Ordinea Nou című lap munkatársa előtt a legkategorikusabban megeafolta és kijelentette, hogy nem lesz sem adóinkvizíció, sem adóemelés.

A zsidó nők a zsidó ország- építés frontján

Néhány hónapi szünet után újra életjelt ad magáról a kolozsvári Wizo. Valaki úgy mondta nekem egyszer: „annyit beszéltek magáról a Wizo, akár merre megy az ember, nem hall mást, csak a Wizot és megint a Wizot.” Én csodálkoztam azon, hogy nem kellemes minden zsidó embernek, minden zsidó léleknek ez. Hogy elindult 10 évvel ezelőtt egy gondolat az útjára és ma visszhangzik nevétől és munkájától minden hely, ahol csak zsidó található. Hát mi ez a munka, hogy lehetne ellene szót emelni? Ha van még valaki közöttünk, akinek nem kellemes a Wizo-szó csejgése, az csak azért van, mert nem ismerik, de legtöbbször nem is kívánják megismerni a munkát, amelyet ez az egyesület törhetetlen hittel és reménységgel végez.

Ha csak egyszerűen emberi és nem zsidó szellemmel is nézzük a dolgokat, akkor is mérhetetlen nagy értékű és nélkülözhetetlen a Wizo munkája. Palesztina felépítésében korszakalkotó. Ezer és ezer gyermek, ezer és ezer nő és anya köszönheti egészségét, úgy testileg, mint lelkileg a Wizo nagyszerű intézményeinek. Kétféle gyermek-otthonok a legmodernebb felszerelésekkel, montessori óvodák hálózzák be az országot, ahol munkások gyermekei és árvái kapnak nevelést. Gazdasági iskolák a lányok nevelésére. Kivándorló lányainknak rengeteg akadállyal kellett megküzdeniük, amíg elérték azt a pozíciót, melyet ma betöltenek az országban. Ki vette komolyan az országban a finom, fehérkezű lelkes diáklányokat, akik a legnehezebb munkára is vállalkoztak? Nem csak másodrendű munkások nézték őket, mint ahogy az mindenütt történik, de egyáltalán nem akarták őket foglalkoztatni. Ha dicsőséges munkát végeztek a férfiak az országépítés első szakaszában, úgy a nők vértanúk voltak. Nekik nemcsak a munkát kellett adni, de retentó harcot kellett vívni, amíg elismerték és komolyan vették a munkához való jogosultságukat. A félreértések és félreismerések millió igazságtalanságát és babonáját kellett megtörniök. Egy Hanna Meisel Schochat, egy Ada Fischmann, kik diplomájukkal követőrttek és moعاتrakat csapoltak le. Százával mentek utánuk a névtelen, de nemkevesebb értékes és nemes hős leányaink.

Ilyen nők mögött áll a Wizo, ezeknek a helyzetét teszi elviselhetőbbé. Ezek a nők nevelik ma iskolákban a palesztinai földmunkásnőt, a gyermekkertésznőt, a tanítónőt és az élettársait a kolonistáknak. A palesztinai nő élete egyenlő a férfi életével, nehéz, küzdelmes munkában folyik, épen úgy harcol a kenyérért, mint a férfi, amint az más népek parasztjainál is történik. Az egész világon folyó Wizo munka teszi lehetővé hogy Palesztinában képzett és öntudatos parasztnők nevelődnek, akikre még a férfiaknál is nagyobb hivatás vár és akik érzik és tudják, hogy egy nép regenerálásában a föld, a nép földje és a földön dolgozó nép gyermekei, egyetlen és igaz alapjai a létnek.

A Wizo segítsége nélkül nem is képzelhető el Palesztina felépítése. S ha azt mondaná valaki: „hát ne építsetek”, — megint csak azt mondom: miért nem? Ki mondhatja ma kétkezdőn, hogy: „mire kell az ország”, — ahol rövid idő alatt 150.000 ember helyezkedett el, meglegedetten és boldogan, ahova ezrével és ezrével vágnak és mennek és menni fognak emberek, a kiknek nincsen hol lenniök, akikről itt megvonják az élet jogát és mindenütt idegeneknek tekintenek. Hát csak emberek vagyunk és élni akarunk. S mi zsidók csak azért ne törődjünk Palesztinával, mert zsidók otthonává épül? Sokszor úgy érzem, hogy mi zsidók, jószívűek és humanisták, jóval több figyelmet áldoznánk egy

csodálatos és nagyszerű műnek, mint amilyen egy országépítés, ha nem zsidók építenék, talán ha a szamojédek. Sokok zsidó testvér asztalán látnánk a kicsiny könyvecskét: „A szamojédek országépítése”, de így nem nagyon érdekes, ha csak magunknak csináljuk, zsidóknak. Pedig senki sem vehet komolyan egy olyan népet, amely mindig csak másnak akar építeni és magának semmit sem tud szerezni, még megbecsülést sem. Hát úgy gondolom és mondok, hogy ne vegye rossz néven senki, zsidó testvérek, ha vagyunk olyanok is, akik nézzük és segítséget akarunk nyújtani a kis országnak, melyet a mi fiaink és lányaink, zsidó férfiak és zsidó lányok varázsolnak sivatagból termelő otthonná és virágos kertté. Azért segítjük, mert azt akarjuk, hogy megtízszereződjen a mi testvéreink száma, akik odamehessenek,

hogy szabad és igazi emberekké váljanak. Azért hallani a Wizoról, azért, mert dolgozik szíve és lelke egész melegeivel és eszének akaratával népeért, a nép gyermekeiért.

Nagy és óriási jelentőségű szakaszhoz érkezett a Wizo világrőlclációjában is. Ez év 12—13-án tartott nagygyűlésen Bécsben, melyre a világ minden tájáról érkeztek delegátus-asszonyok, Erdélyt dr. Roth Dezsőné, a temesvári központ orsz. elnöknője és Reiter Lunka orsz. ügyvezető képviselték. Kimondották, hogy Palesztinában egyesülnek a nőegyletek és minden munka egységes terv és egységes vezetés szerint történik ezután. Sok lélekemelő és még több nagyon értékes és komoly eseménye volt a bécsi nagygyűlésnek. Erről a nagygyűlésről is be fog számolni a Wizo november 8-án tartandó közgyűlésén. Reiter Lunka orsz. ügyvezető, Wertheimer Samuné, elnök a Wizo cluj munkáját foglalja össze. Ezzel kezdődik meg az évi Wizo-munka, melyre Kolozsvár minden zsidó nőjét és minden érdeklődőt testvéri szeretettel meghívunk.

W. N.-né.

Habsburg Lipót főherceg felesége gyermekrablásért fel- jelentette apját

Bécs, október, 29. A bécsi társaságokban igen érdekes bűnügy képezi az érdeklődés centrumát. Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint hogy Habsburg Lipót főherceg különváltan élő felesége feljelentést tett saját édesatyja: Wladimir Nikolitsch zágrábi nagybirtokos ellen, mert az állítólag elrabolta tőle tizenöt éves leányát, Mária Adél főhercegnőt.

Habsburg Lipót főherceg Lipót Szalvator fia a háború után nősült és a dugszag Nikolitsch báró leányát vette feleségül. A házasság azonban nem tartott sokáig, röviddel később különváltak. A főherceg Amerikába hajózott át, az asszony pedig néhány évig édesapja birtokán élt, majd pedig Bécsbe költözött. A nagyapa és az anya között a kis főhercegnő nevelésére vonatkozóan nézeteltérések támadtak, ezek aztán odáig fajultak, hogy az apa beszámíthatatlansággal és azzal vádolta leányát, hogy képtelen

a gyermek megfelelő nevelését ellátni. Nikolitsch báró azt az ajánlatot tette leányának, hogy adja hozzá állandó tártózkodásra a kislányt, akit igen megszeretett és akire minden vagyonát még életében ráírta. Az anya azonban erre nem volt hajlandó. A gyerek röviddel később eltűnt Bécsből és Dágmár főhercegnő hamarosan megtudta, hogy nagyapja birtokán tartózkodik.

Habsburg Lipót főherceg felesége ekkor az osztrák külügyi hatóságokhoz fordult és intervenciójukat kérte a jugoszláv árvaszéknél. A jugoszláv árvaszék utasította is Nikolitsch bárót, hogy adja ki a gyermeket anyjának. Mindezek ellenére a nagyapa vonakodik unokáját birtokáról utnak engedni.

Erre következett ezután az a feljelentés, amelyet az anya a zágrábi ügyészségen tett és amelyben bűnvádi eljárás megindítását kéri édesapja ellen, gyermekrablás címén.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az Opera műsora

Vasárnap, október hó 30 (este): A de-nevér.
Hétfő, okt. 31: Mignon.
Szerda, nov. 2: A trubadur. (M. Mohora vendégfellépésével.)
Péntek, nov. 4: A denevér.
Vasárnap, nov 6 (este): Szünet.
Hétfőn, nov. 7: A denevér.
Szerda, nov. 9: Tannhauser.

SELECT-MOZGO műsora

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Az éjszaka dala. Főszerepben: Jan Kiepura a világ legnagyobb tenoristája és Magda Schneider. Műsoron kívül hangos heti hirdó. Monopol Phobus film.

Ez a film csak Select-mozgóban fog futni.

IRANIA-MOZGO műsora

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Hétfő 3, 5, 7 és 9 órákor:
Ember, aki ölt. Főszerepben: Conrad Veith, Trude v. Molo, Heinrich Georghe. Nagyhátásu dráma. Műsoron kívül hangos heti hirdó.

ROYAL-MOZGO műsora

(Iparkamara új palotájában)
Vasárnap d. u. 3-tól: A felfordult kastély. WILLY FRITSCH és BARSONY RÓZSIVAL. Ufa ősi filmperegettje.

Szinkör-Mozgó műsora

Vasárnap egész nap (vasárnap délelőtt matiné):

A vén bakkancsos és fia, a huszár. A főszerepben: Szentgyörgyi István, Dezséri Gyula, Poór Lili, Réthelyi Ödön, Nagy Gyula, Kabók Győző, Laczkó Aranka. Rendezte: Fekete Mihály. Készítette: Dr. Janovics Jenő kolozsvári filmgyára. Eredeti magyar népszínmű.

Jön: A hercegnő szabója. Maurice Chevalier, Jeanette MacDonald, Myrny Loy, Charles MacDonell. Rendezte: Rouben Mamoulian.

Primăria Municipiului Cluj
No. 24591—932. cons.

Publicare de licitație

Primăria Municipiului Cluj vinde prin licitație verbală următoarele materiale circa 20.000 (Douzecimii) kgr. fier vechi fonta și forget aflător în curtea Maiertștei Oraşului.

Licitatia va avea loc în ziua de 3 Noemvrie 1932 ora 9 a. m. la fața locului.

Pretul de strigare e ste fixat în modul următor:
Lei 0.50 (cincizeci bani) pentru fier forget;
Lei 1 (Unu) pentru fier fonta.

Concurenții vor depune o garanție de 5% a valorii totală a materialului pus spre licitație.

Informațiuni se pot primi în Biroul Atelierului Central Calea Traian No. 19.

Cluj, la 14 Octomvrie 1932.

Primăria Municipiului, Cluj

No. 1456—1932.

Publicație de licitație

Firma Frații Deutsch va vinde în baza art. 306 Cod. Com. în biroul său în Cluj, Piața Unirii No. 26 la 2 Noemvrie 1932 orele 16 prin licitație publică o ladă si un cofar cu vestminte si o ladă cu reproducțiuni de pictură în valoare totală de Lei 170.000. însă si sub acest pret.

Pretul de cumpărare și impozitul către stat sunt imediat de a achita.
Cluj, 28 Octombrie 1932.

Dr. Ioan Cosma,
notar public.

APROHIBITESE

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró hirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy továbbítunk, ha portobélyes mellékelve van.

Nagybányai gesztenyét, aszaltszilvát, szilvaizet szállít szolid árért Roóz, Tauti de sus, 50 százalék előleg ellenében utánvétellel.

Biztos tőkeküthelyezés. Keresek 200.000 lej, vagy 1200 dollárt megfelelő kamatra hosszabb időre kölcsön. Minden esethez szemben biztos garanciát nyújtok. Tízszerez fedezetet nyujt megveszék hely legelénkebb helyén fekvő jól jövedelmező bérházam. Ajánlatokat „Biztosított tőke” jellegre kiadoba kérek.

Egyszer használt tiszta 400 literes vas. hordók minden mennyiségben kaphatók. Ifj. Grünfeld Jakabnál Fágáras.

Prima négylámpás hálózati és egy három lámpás teles radio cladó. Király u. 45. Gombos.

Kiadó I-ső emeleten 2 parkettes szoba irodának, vagy más hasonló célra. Fischer Úvegudvar, Regele Ferdinand 6.

Felsőbb éves, megfelelő gyakorlattal rendelkező medikus, orvos mellett ki. segítő munkát vállal. Cim a kiadóban.

Az elite közönség találkozóhelye Takács-cukrázda, hol a legjobbak és legolcsóbbak a sütemények. Gesztenyepirék kandirozva 2 lej 50, csokoládés 3 lej. habos pire rendelésre 6 lej. Tejszínhab állandóan frissen kapható. Teasütemény 100 lej kilója, finom keksz 70 lej. A fenti árak csak a Malom uca 10. szám alatti cukrázdában érvényesek.

Szulerin és földszint- helyiségek

kereskedelmi vagy ipari üzemnek alkalmas külön vagy együttesen azonnal kiadó. Cim Consumul Funcionariilor Publici Cluj, Mátyás 1.

Kiadó nagy parkettes szoba ugyanakkora előszobával lépcsőházi bejárattal Főterre nyíló főúccában. Cim a kiadóban.

Ebédoló eladó, Dorobantilor 43.

Fiatal vaskereskedősegéd állást keres szombat megtartásával. Cim a kiadóban.

Fényképészeti cikkek és felvételek kidolgozása előnyösen és kifogástalanul a d'Or illatszertárban, Piata Unirii 6.

Bejáró német Fräulein kerestetik. Gróf Kuun uca 5.

Különbejáratu, szép ucai üres szoba kertes villában nov. 1-re kiadó. Gróf Kuun uca 5.

Butorozott szobát kapumelletti bejárattal keres november 15-re a belvárosban zsidó fiatalember. Ajánlatokat „Pontos fizető” jellegre kérek.

Fiatal okleveles vegyész-mérnök analitikai és orvos-laboratóriumi munkálatokban (seriológia, bakteriológia) jártas személy fizetési igényekkel állást keres. Válaszokat „Műszaki doktor” jellegre a kiadoba kér.

Varrónó, elsőrangú francia, és angol munkás vállalja nagyon olcsón a legkülönböztetett fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Hátul az udvarban.

TELEFON
5-66. RO
(AZ IPARKA

Ma, vasárnap
egész

WILL
BÁRS

főszereplő
A fel

Német film
téli tájak,
tánc, zene,

WESTER

Helyárak: 3
5, 7, 9 óra

— Vendég

kolozsvári ve

su cionista

kolozsvári hely

vesznek. Ve

E. Zs. N. Sz

Abeles, az is

Geiber, a h

A megbeszél

nista ügyek,

nak munkája

aktuális ügy

örakor kezd

irodájában

az érdeklőd

vezetőség.

— Borzal

ghaj és Nat

jelentik: Sa

teljes menet

nat szerelvé

nekről. A ka

venen veszte

— A szil

nem fizetne

dik gyermek

lentik: A sz

nékkülek el

csökkentése

ben nem eng

házbérüket

— Chaluc

örakor bucs

chi szervez

vember 5-én

A Hanoar h

sz. alatti h

— A né

követelnek.

gazdák adó

konzervipar

relmüket el

lárnak.

— A ne

zalékra ese

A nemzetk

ra esett vi

hat hét elő

— A gy

sárpangás,

emésztés,

gás, halván

mészetes

„nálatá álta

vosi világ

latkozik a

mert hatás

he. A Fere

tarakban,

ben kapha

— Megk

bankárok

zsi törvény

Oustric és

most folyó

tótanácsa

vállalatuk

nyeseiket

károsítottá

gítőtársuk

vet is.

— Kund

a boliviái

jelentik: E

ből érkeze

elhatározot

letek vezé

meghívásá

hosszabb

és irányít

sát. Most

aiak, hogy

daikat a

HIREK

TELEFON 5-66. **Royal-Mozgó** 5-66. (AZ IPARKAMARA UJ PALOTÁJÁBAN)

Ma, vasárnap d. u. 3, 5, 7 és 9-kor egész Romániában először:

WILLY FRITSCH, BÁRSONY RÓZSI

főszereplőkkel az első Ufa-bomba:

A felfordult kastély

Német filmoperett. St. moritzi csodás téli tájak, ifjúság, görölk, báj, életkedv tánc, zene, szerelem, humor, pompa, WESTERN ELECTRIC BESZÉLŐGÉP

Helyárak: 3 órákor minden jegy 20 lej, 5, 7, 9 órákor 15, 20, 25, 30 és 35 lej.

Vendégek a kolozsvári Zs. N. Sz. kolozsvári vezetőségi ülésén. Nagyszabású cionista gyűlést tart ma d. u. a kolozsvári helyi csoport. A gyűlésen részt vesznek Vermes Ernő Temesvár, az E. Zs. N. Sz. elnöke, valamint dr. Otto Abeles, az ismert bécsi író és dr. N. M. Geiber, a hírneves zsidó történetíró is. A megbeszélés tárgya a kolozsvári cionista ügyek, az E. Zs. N. Sz. központjának munkájáról szóló beszámoló és egyéb aktuális ügyek képezik. A gyűlés d. u. 7 órákor kezdődik a kolozsvári helyi csoport irodájában Fötér 22. II. emelet, melyre az érdeklődőket ezuton is meghívja a vezetőség.

Borzalmas vasúti katasztrófa Sanghaj és Nanking között. Londonból jelentik: Sanghaj és Nanking között egy teljes menetsebességgel haladó gyorsvonat szerelvénye kiskilott s lefordult a sínekről. A katasztrófánál mintegy kilencvenen veszítették életüket.

A sziléziai Beuthen mukanélküliei nem fizetnek többé házbért és nem küldik gyermekeiket iskolába. Berlinből jelentik: A sziléziai Beuthenben a munka nélküliek elhatározták, hogy a segélyek csökkentése miatt gyermekeiket a jövőben nem engedik iskolába és nem fizetik házbérüket sem.

Chalucbucszutató. Vasárnap este 8 órákor bucsuztatja a kolozsvári Mizrahi szervezet Zamroni-Nóta Slomot, a november 5-én allijázó Mizrachi chalucot. A Hanoar Hacioni Nagyszamos ueca 14. sz. alatti helyiségében.

A német gazdák adómentes cukrot követelnek. Berlinből jelentik: A német gazdák adómentes cukrot követelnek a konzervipar és a borjavitás céljaira. Kérelmüket előterjesztették Papen kancellárnak.

A nemzetközi tőzszeindex 37 százalékra esett vissza. Londonból jelentik: A nemzetközi tőzszeindex 37,1 százalékkal esett vissza s ezzel 11 százalékkal a hat hét előtti színvonal alá került.

A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárpangás, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, kedvetlenség a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által sok esetben elmúlik. Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar Ferenc József vízről mert hatása megbízható és rendkívül enyhe. A Ferenc József keserűvíz gyógyszeres társaságban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Megkezdődött Oustric és Valineanu bankárok bűnperének tárgyalása a párizsi törvényszék előtt. Párizsból jelentik: Oustric és Valineanu bankárok bűnperére most folyik a párizsi törvényszék büntetőtanácsa előtt. Az a vád ellenük, hogy vállalatuk csalárd ügyvezetésével részvényeseiket több százmillió frankkal megkárosították. A vádlottak padján ül segítőitársuk, St. Aulaire gróf volt nagykövete is.

Kundt német tábornokot hívják meg a bolíviai harcok vezetésére. Londonból jelentik: Newyorkon át bolíviai La Paz-ból érkezett jelentés szerint a kormány elhatározta a Paraguay elleni hadműveletek vezetésére Kundt német tábornokot meghívású. aki néhány évvel ezelőtt hosszabb ideig Bolíviában tartózkodott és irányította a hadsereg modernizálását. Most a tábornoktól remélik a bolíviaiak, hogy győzelemre fogja vezetni hadait a paraguayiak ellen.

Lényegesen megszaporódott Románia gabonaexportja

Bucuresti-Bukarest, október 29. Az ez ideig gyengébb termés dacára az év első 6 hónapjában 98.738 tonna gabonát exportáltunk az utolsó 5 év 46.554 félevesi átlagával szemben. A tengeri kivitel is emelkedő tendenciát mutat, az első 6 hónapban 443.000 tonna tengerit szállítottunk külföldre, míg az utolsó 5 évben az első félév átlaga alig 280.000 tonna volt. Rozsban, árpaiban és zabban a ki vitel kissé esett, rozsból 1500, árpából 90.000 és zabból 21.000 tonnát exportáltunk 1932 első felében.

tottunk külföldre, míg az utolsó 5 évben az első félév átlaga alig 280.000 tonna volt. Rozsban, árpaiban és zabban a ki vitel kissé esett, rozsból 1500, árpából 90.000 és zabból 21.000 tonnát exportáltunk 1932 első felében.

— Brozalmas tájfűn dühöng a hátsóindiai Annam partjai előtt. Londonból jelentik: A hátsóindiai Annam partjai előtt borzalmas erejű tájfűn dühöng. A viharokatsztrófának több mint háromszáz halálos áldozata van.

Külföldi menetjegyeket bárhová hivatalos árfolyamon kiad a Hermes menetjegyiroda és pénzváltó üzlet Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 13. Tel. 29.

— Eljegyzés. Dr. Klein Dezső Satumare eljegyezte Komornik Ilonkát Sibouról. (Minden külön értesítés helyett.)

— Wald Herman hegedűművész hangversenyét hétfőn, október 31-én este fél 9 órákor a kat. gimnázium dísztermében tartja meg. Ezen a koncerten a közönségnek alkalma lesz a legkiválóbb zeneszerzők (Händel, Nardini, Paganini, Sarasate, Tartini) ritkán hallható műveiben gyönyörködni, amelyek interpretálása az előadóművésztől komoly elmélyülést és a legmagasabb technikai felkészültséget igényli. A zongorakíséretet Wald Renée fogja ellátni. A zenekedvelő közönség nagy érdeklődéssel tekint az igen nívónak ígérkező koncert elé. A hangverseny tisztá jövedelme az Erdélyi Zsidó Diákszegélyző javára megy.

A sárga bárca... Oroszország 1913... Azóta husz év telt el és a téma is aktuális. Zsidóüldözés. A legújabb ukáz szerint zsidó nem kaphat utlevelet. Ezzel a rendelettel még a prostituáltaknál is alacsonyabb fokra helyezik őket, mert az uccanók „sárga bárcája” feljogosítja tulajdonosát az egész országban való utazásra. Manja Kalisch szegény zsidó tanítónőnek ezért kell belépnie a rendőrség nyilvántartott nők szomorú táborába. Ennek a szép és ártatlan fiatal lánynak kálváriáját vitte vászonra Raoul Walsh, a ragyogó Fox-rendező. Manját Elissa Landi játssa megrázó erővel. Part nere Ljonek Barrymore Amerika legnagyobb színésze. „A sárga bárca” romániai bemutatója a napokban lesz a „Select”-mozgóban.

Ingyen jöhet Kolozsvárra, mert a kiállítás tartamára félárú jegyet kap. Utiköltésének második felét pedig megtakarítja, ha Hoffmannál cipőt vásárol. Hoffmann Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 19.

Szeretnék egy új szívet 60 lej. Manó lita operett egy füzet 98 lej. Csak ne vess felém! Táncoljunk bigint darabja 60 lej s a többi legújabb slágereket vidékre utánvétellel küldi Lepage Cluj. Kérjen kottajegyzéket.

Lion Feuchtwanger: Der jüdische Krieg. „Jud Süß”-t felülmúló új remekmű. 487 oldal. Fűzve 140 lej, kötve 200 lej Lepage-nál Cluj. Beküldve franco. Utánvétellel porto 20 lej.

Frank Arnau: Halálra ítélem! Az akasztófa árnyékában derül ki, hogy „Justizmord” történet. Izzgó bünyűgyi regény. Vádirat a halálbüntetés ellen. Az Athenaeum 68 lejes vászonkötésű sorozatában. Egy-egy kötet 3-400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage-nál Kolozsvár. Kérje a 12 kötetes szenzációs sorozat jegyzékét.

— Leleplezték az amerikai pénzhamisító banda műhelyét. Newyorkból jelentik: Az amerikai nagyvárosok rendőrsége hónapok óta nyomoztak egy pénzhamisító banda tagjai után, akik legalább egymillió dollár értékű kitudőn hamisított bankjegyeket hoztak forgalomba különösen a keleti és az északi államokban. Most végre sikerült a hamisító műhelyt leleplezni s a banda több tagját elfogni. Vezetőjük az amerikai hivatalos bankjegynyomda volt alkalmazottja. A hamisítványok olyan tökéletesek, hogy a bankpénztárosok, akiknek pedig kellő gyakorlatuk van a hamis bankjegyek felismerésében, mindenütt elfogadták a pénzhamisítók által forgalomba hozott bankjegyeket.

— Rekordszámú utassal telt meg a Graf Zeppelin Rio de Janeiroban. Berlinből jelentik: A Hamburg—Amerika vonal hirszolgálatára közli, hogy a Graf Zeppelin egváras tartózkodás után elhagyta Rio de Janeiro légi kikötőjét s visszarepült Pernambuco-ba, ahonnan folytatja visszatérő útját Európába. A léghajó a braziliai fővárosban rekordszámú utassal telt meg, akiknek legtöbbször Pernambuco-ban kiszáll. Az utasok között van egy öttágu család, melynek legfiatalabb tagja mindössze héthónapos.

— Háromezernégy száz ember számára van hely a tegnapi vízrebocsátott „Normandje” francia óriáshajón. Párizsból jelentik: A tegnapi vízre bocsátott Normandje óriáshajón 930 első-, 680 második és 560 harmadosztályú utasnak van helye. A legénységgel együtt a hajón tartózkodók maximális száma 3400 lehet. A világ leggyorsabb hajójának építésénél 25 műépítész és 250 rajzoló több mint hétézer, tervet dolgozott ki. Remélik, hogy a Normandje a Le Havre—Newyork közötti utat száz óra alatt meg fogja tenni.

Ursula Parrott: Exfeleség. Az elvált asszony, a független nő regénye. Hogyan él, hogyan szeret és hogyan dolgozik a mai asszony. Az Athenaeum 68 lejes díszvászonkötésű sorozatában. Egy-egy kötet 3-400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage-nál Cluj. Kérje a 12 kötetes szenzációs sorozat jegyzékét.

Zilahy Lajos: Két fogoly a világirodalmi statisztikában. Zilahy Lajos korszakalkotó nagy regénye az utolsó évtized egyik legnagyobb alkotása. Valamennyi kultúrnyelvre lefordítva, nyugat és kelet legolvasottabb könyvei közé sorozza a statisztika. 618 oldalon, díszvászonkötésben 530 lej helyett most 90 lej. Zilahy újabb művei: „A szökevény” 88 lej. „A lélek kiálszik” 68 lej. Kaphatók mindenütt. Ahol nincs, Lepage-nál Kolozsvár. Kérje az olcsó sorozatok jegyzékét.

Hősök, tudósok, emberek. Az utolsó 70 év története életrajzokban. 512 oldal. Juhász Vilmos és Kovács György kitűnő munkája. 147 lej Lepage-nál Kolozsvár. Vidékre utánvétellel franco. Kérje az új könyvek jegyzékét.

Minden evőszéköt és edényt gyorsan és különösen higiénikusan kell tisztítani. VIM gyermekjátékkal könnyíti a feladatot. Nedves ronggyal kevés VIM-et rádörzsölni és leöblíteni, — ime az egész munka. VIM szagtalan, nem kendők és savmentes. Ily kellemesen csak VIM-el lehet tisztítani, mely amellet az ő sárga hintődobozában kiadós és gazdaságos. Végy VIM-et! VIM csodát tesz és kiméli a kezét.

— Népszerű tudományos előadás. A „Kautsky” munkás-kultúrör előadás-sorozatának harmadik előadását november 1-én, kedden este fél 8 órai kezdettel a Vasmunkás-otthonban (Str. Wilson 7) „Socializmus és kultura” címmel Czinezar Miklós tartja meg. Belétdíj nincs, vendégeket szívesen látnak.

— Botrányt csaptak a kommunisták a bolgár parlament megnyitó ülésén. Szófiából jelentik: A bolgár parlament öszi ülés szaka, amelyen Boris király személyesen olvasta fel a trónbeszédet, a kommunista képviselők lármás tüntetéssel zavarták meg. A padsorok között és a páholyosorokban is verekedések keletkeztek, amelyeknek a kommunisták eltváloltása vetett véget.

— Árvis Franciaországban. Párizsból jelentik: Nagy esőzések következtében Maubengenél a Sambre számos helyen kiáradt s nagy területeket árasztott el. A város alacsonyabban fekvő házai az elárasztott zónába esnek. Bar le Duc környékén a Maas és a Marne léptek ki medriükből hatalmas felhőszakadások következtében.

NAPRÓL NAPRA

A nagyarányú községi házépítkezés következtében létesülő két uccát Bécs tanácsa Hugo von Hoffmannsthalról és Anton Wildgansról fogja elnevezni.

Az ellenkező híresztelések ellenére hangoztatják, hogy Reinhardt közlebről meg fog válni bécsi színháza, a Teater in der Josefstadt bérletétől is. Valószínűnek tartják, hogy dr. Emil Geyer, a színház egyik művészeti igazgatója, aki most Berlinben tárgyal Reinhardt-tal fogja átvenni a bérletet.

Wallace leánya, Miss Patricia Wallace ellen egyik londoni divatszalon pert indított 54 font ruhaszámla hátralékáért. A perben az elhunyt regényíró leánya azzal védekezett, hogy a ruhákat még apja életében csinaltatta, amikor joggal hihette gazdagnak magát. Apja után csak adósságok maradtak s így állásba ment, ahol heti öt font fizetést kap. Régi drága lakását hosszútartamu szerződése miatt még nem hagyhatja fel s mivel hármát hetenkint lakberre kell adnia, nem tud fizetési kötelezettségének eleget tenni. A bíró kötelezte Wallace leányát ruhatartozása heti két fontos törlesztésére s azt ajánlotta neki, hogy sürgősen hagyja ott drága lakását.

A párizsi Roland Garros stadionban tenniszfilmet forgatnak s ebben Gochet játsza a főszerepet. Párizsban furcsálják, hogy a tenniszszövetség nem emel kifogást a francia bajnok filmzése ellen, aki tennisztudományát a filmen megfizeteti. Néhány sportlap is felveti a kérdést, hogy Tilden mennyivel profibb, mint a francia bajnok.

Miss Marjorie Knowles lett az idei nemzetközi gyapjúkiállítás alkalmából megválasztott „gyapjúkirálynő”. A „királynő” koronázási ünnepségén nagy tömeg vett részt.

Moszkvai jelentés szerint a charkovi fizikai intézet tudósainak sikerült szétbontaniok a lithium fém atomjait.

Az idei orvosi Nobel-díjat megosztják sir Charles Sherrington oxfordi és Edgar Douglas Adrian cambridgei egyetemi tanárok között a neuronok funkciójára vonatkozó munkásságuk elismeréséül.

A berlini Abo színházi bérletjegy-vállalatnál kilenc előadásra lehet bérlelni egy, hogy az első előadás kedvezménye 20 s azután az engedmény fokozatosan emelkedik a kilencedik előadásig, amelyet már féláron tekinthet meg a néző. Nagy sikert várnak ettől a rendszertől.

Az angol női atlétikai szövetség elhatározta, hogy versenyeit ezután nem yardos, hanem méteres távokon rendezi meg. Az atlétikai szövetség még ragaszkodik a yardrendszerhez.

Sanfranciscóban a War Memorial House-ban Gaetano Merola operatársulata fog tartani előadásokat. Az igazgató a várostól 65 ezer dollár szubvenciót kap. A klasszikus egyszerűségű és 4000 embert befogadó operaházat háborus emlékmű helyett építtette a város a népeket kibékítő és egybekapcsoló zenekultura szolgálatára.

A legolcsóbb magyar lexikon a Genius Kis Lexikon,

mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej fűzve, 150 lej egész vászonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portó-költség (20 lej) előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

UJ KELET Legújabb hírek

Koronatanácsot hívnak össze a napi- renden lévő kényes kérdések rendezésére?

Folytatólagos minisztertanácsban foglalkozott a kormány ezzel a problémával. Titulescu beadta a derekát és kijelentette, hogy folytatni fogja a szovjet kormányval a megkezdett közvetlen tárgyalásokat

Bucuresti-Bukarest, október 29. (Az Uj Kelet tud.) A kormány tagjai tegnap este 6 órakor minisztertanácsra ültek össze, amelyről azonban a Színajában maradt Titulescu és Samsonovici tábornok miniszterek hiányoztak. Maniu elnök, aki bejelentette, hogy Crhan földmívelésügyi alminiszter lemondott méltóságáról, miután egy kisenevi orosz lap súlyos vádakat emelt ellene és ő mindaddig nem akar a kormány tagja lenni, amíg ezek a vádak nem tisztázódnak.

A minisztertanács visszautasította Crhan lemondását.

Ezután Madgearu javaslatára elhatározta a minisztertanács, hogy az előző kormány által létesített legfőbb gazdasági tanácsot, amely ténylegesen meg sem kezdte működését, megszünteti. A miniszterelnökséget felhatalmazták, hogy ilyen értelmű törvényjavaslatot terjeszzen az őszi szesszió folyamán a parlament elé. Ezzel szemben ismét életre hívták a kormány gazdasági bizottságát, amely a Argetoianu-kormányt megelőző időben is működött.

Ugyancsak ezzel kapcsolatban elfogadta a minisztertanács Cecropidének, a legfőbb gazdasági tanács főtábornokának lemondását. Ezután Mihalache belügyminiszter számolt be arról, hogy az új közvélemény és megvegyi tanácsok előkészítése megtörtént.

A minisztertanács elhatározta, hogy ezeket a választásokat a törvényes időben belül megtartják.

Végül Madgearu pénzügyminiszter számolt be az államkincstár helyzetéről és nagy vonalakban kifejtette azokat a szempontokat, amelyek a jövő évi költségvetés összeállításánál vezetnek. Madgearu kérte kollegáit, hogy a legsürgősebben tegyék meg javaslataikat az általuk vezetett tárcák költségvetéseinek leszállítására vonatkozólag.

Szombat délután egy órakor újabb minisztertanács volt, amelyen Titulescu külügyminiszter tartott exozét az orosz román megnemzetadási szerződés ügyének jelenlegi stádiumáról. A minisztertanács egyhangúlag tudomásul vette a jelentést és instrukciókat adott Titulescunak a további tárgyalásokkal illetően.

A minisztertanács után

az újságírók megkérdezték Titulescut, hogy Románia folytatja-e a közvetlen tárgyalásokat a szovjettel. Titulescu igeanel válaszolt erre a kérdésre,

ami azt jelenti, hogy a külügyminiszter kénytelen volt engedni álláspontjából és magáévá tenni ebben a kérdésben Vaida Sándor politikáját.

Titulescu egyébként két napig megszakítás nélkül Színajában tartózkodott és onnan csak péntek este tért vissza. Vacsorára ezen az estén Maniu vendége volt. Illetékes helyen erre a vacsorára való hivatkozással ismét cáfolják, hogy Maniu és a külügyminiszter között nézeteltérések volnának. Ezekben a körökben hangsúlyozzák, hogy Maniu és Titulescu között már az első pillanattól kezdve teljes megegyezés jött létre az összes problémákra vonatkozólag. Ezzel szemben az igazság az, hogy a két államférfi között nem egy kérdésben merültek már fel nézeteltérések és ezek mindeddig csak azért nem vezettek nyílt konfliktushoz, mert

Titulescu nem érzi személyi pozícióját annyira erősek, hogy Maniuval szemben nyíltan felléphessen.

Beavatott helyről származó értesülések szerint a péntek esti és szombat déli minisztertanácsokon nemcsak a fent említett kérdések kerültek letárgyalásra. A kormány tagjai behatóan foglalkoztak

az Elena hercegnő hazajövetelével kapcsolatosan felmerült kérdésekkel is. A Curentul szerint Maniu kívánságának megfelelően az uralkodó igen rövid időn belül koronatanácsot fog összehívni Színajában,

olyan kérdések elintézésére, amelyek nem szenvedhetnek halasztást.

A péntek esti és szombati minisztertanácsban a kormány tagjai megvitatták a kérdést, hogy a koronatanács összehívása oportunus-e, vagy sem. Arra vonatkozólag, hogy a kormány milyen végleges álláspontot foglalt el ebben a kérdésben, semilyen pozitív hír nem szivárgott ki.

Bucuresti-Bukarest, október 29. Tegnap Bukarestbe érkezett dr. Neumann világhírű bécsi orv- és fül-specialista, akik a

pályaudvaron Titulescu, Popovici Mihály és dr. Popovici Gheorghe, az igazságügyminiszter öccse, ismert fül-orvos fogadták. A professzor tudvalevően ezelőtt néhány héttel megoperálta Titulescut és most az operáció eredményességét fogja megvizsgálni a külügyminiszteren.

Bucuresti-Bukarest, október 29. A magyar vendégek tiszteletére tegnap este a külügyminiszter teát adott, majd a miniszterelnökségre mentek. Itt Maniu Gyula miniszterelnök és Crisan erdélyi miniszter fogadták a vendégeket a miniszterelnöki palota nagy fogadótermében. Tasnády Szűcs András államtitkár üdvözölte Maniu Gyulát, aki válaszában hangsúlyozta, hogy a kormány teljes mértékben támogatni fogja a román-magyar idegenforgalom kimélyítését.

WALD HERMAN

hegedűművész hangversenye
hétfőn este fél 9-kor lesz megtartva a rom. kath.
gimnázium dísztermében

WALD RENÉE zongora kísérete mellett

Műsoron: Händel, Nardini, Paganini, Sarasate, Tartini

Hindenburg egy óras kihallgatáson fogadta Braun volt porosz miniszterelnököt

Berlin, október 29. Szombat délután Hindenburg köztársasági elnök egyórás kihallgatáson fogadta Braun Adolf volt porosz miniszterelnököt, aki a lipcsei főbíróvá választották. A kihallgatás Papen kancellár jelenlétében zajlott le, amelynek részleteiről azonban mindeztideig nem szivárogtak ki megbízható értesülések. A kihallgatás ideje alatt a Wilhelmstrasse és az elnöki palota körül óriási tömeg gyűlt össze, akik az audienciára menő Papen kancellár és Braun volt porosz miniszterelnökre vártak.

Weygand francia vezérkari főnök attól fél, hogy Lengyelország és Románia hadseregét demoralizálná a Szovjettel való viszony

Paul Boncour leszerelési tervéte a francia parlament előtt

Párizs, október 29. A Petit Parisien írja, hogy Paul Boncour hadügyminiszter által kidolgozott konstruktív leszerelési javaslat ma a legfőbb védelmi tanács elé kerül. Ez a tervet nemcsak Franciaország leszerelésére vonatkozó elgondolás, hanem valamennyi állam lefegyverzéséről szóló általános javaslat. A tervzetben szó van a konzultatív egyezményről, amely a segítségnyújtásról és a biztonságról rendelkezik. Benne foglaltatik az az intézkedés, hogy a nemzetközi hadsereg hogyan erősödjék minél jobban. Helyet foglal benne a jog-egyenlőség jegyzéke, amely Németország követelését honorálja. Végül a fegyverkezés általános csökkentéséről szóló egyezmény fejezi be a tervzetet.

Ezt a Paul Boncour-féle javaslatot november 3-án terjesztik a leszerelési bizottság elé és azt írja a lap, hogy ez teljes bizonyosságra Franciaország békét akarásának s békétörékvésének.

London, október 29. A Daily Telegraph részletesen beszámol arról az ellen-

tétről, amely Herriot miniszterelnök és a francia hadvezérek között támadt.

Weygand tábornok, a francia vezérkari főnök a Szovjethoz való közeledés politikájának az ellensége. Franciaország, Lengyelország és Románia pedig jelenleg a Szovjethoz való közeledés hívei. Weygand tábornok azt hangoztatja, hogy Lengyelországnak és Romániának a Szovjettel való viszonya folytán demoralizálna a hadserege. Franciaországnak pedig szövetségeseinek ilyen megfertőző veszélyét nem lehet elősegni.

Párizsból jelentik: A francia kamarában tegnap délután kezdődött meg a külpolitikai vita, amelyet nagy érdeklődés előz meg.

Az ülés egész péntek éjszaka fog tartani és szavazásra csak ma reggel kerülhet sor.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9.77.

Lebrun francia köztársasági elnök és Lord Reading nyilatkozatai a Palesztina-kérdésről

Párizs, október 29. Charles Lebrun, Franciaország köztársasági elnöke feltűnő levelet intézett a franciaországi Keren Kajemeth elnökségéhez az ideai kampány megindulása alkalmából. Lebrun elnök levelében lemélyebb szimpátiáját fejezi ki a cionista mozgalom iránt s a maga részéről legmesszebbmenő támogatását biztosítja a zsidó nép Palesztina-centrikus célkitűzéseire irányában.

London, október 29. Lord Reading, Anglia volt külügyminisztere és India volt alkirálya, aki jelenleg Newyorkban tartózkodik, rendkívül érdekes nyilatkozatot adott a Zsidó Távirati Iroda tudósítójának, Angliának Palesztinával szembeni kötelezettségeiről.

— Anglia — mondotta többek között — az egész világ előtt kötelezettséget vállalt a palesztinai Zsidó Nemzeti Otthon felépítésére. Kötelessége és szándéka Angliának a zsidó népnek adott szándékát megvalósítani. A magam személyében szentül meg vagyok győződve arról, hogy az angol kormány — akár liberális, vagy konzervatív, akár munkáspárti is legyen — teljesíteni fogja a Balfour-deklarációban és mandátumban vállalt kötelezettségeit.

A volt angol külügyminiszter, aki, mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt Palesztinában járt, a palesztinai zsidó építőmunka pompás eredményeiről beszélt. Kifejtette, hogy az épülő Zsidóország gazdasági erőssége, amely valóságos pártatlanul áll ma a világháború idejében, a legjobb biztosíték a jövőre. A zsidó tőke a legjobb helyét Palesztinában találja meg.

A birodalmi kormány nem akar felforgató változtatásokat

Berlin, október 29. Gayl báró birodalmi belügyminiszter a sajtógyűlésen ismertette nagy vonásaiban a birodalmi kormány által tervbe vett alkotmányreformot. Hangoztatta, hogy a birodalomnak az országokhoz való viszonyában bizonyos hiányosságok mutatkoznak, amelyekben a birodalmi kormány változtatni kíván. A változás azonban nem lesz olyan mélyenjáró, mint gondolják. A birodalmi kormány nem akar felforgató változtatásokat az alkotmányban és a birodalom mindaddig meg fogja tartani a szövetséges államok szövetségének formáját, amíg a lakosság túlnyomó része nem kívánja az alkotmányt ebben az irányban is megváltoztatni.

Csehszlovákia—Olaszország 2:1 (1:0). A cseh-olasz Európa-kupa mérkőzést óriási küzdelem után nyerte meg a jobb cseh együttes. Negyvenézer ember nézte végig a gigászi küzdelmet, melyen a cseh közönség elégtételt kapott az olasz sajtóállandó és durvánál durva sértetéseért. Így a kupát Ausztria nyerte, ezzel is bizonyítva hatalmas tudásbeli fölényét az európai futball felett.

— Gombakállítás Budapesten. Budapestről jelentik: Az egyre gyakoribb gombamérgezések számának apasztása céljából november ötödikén a népegészségügyi muzeumban gombakállítás nyílt meg, amelyet tíz napot át fognak nyitva tartani díjtalan belépéssel.

— A magyar kormány gazdasági szakemberekből állítja össze a kartellbizottságot. Budapestről jelentik: Ugy hírlik, hogy a kormány a különböző gazdasági érdekképviseletek vezetői közül kizárólag gazdasági szakemberekből fogja összeállítani az új kartellbizottságot.

Az évtized legnagyobb alkotása. Zilahy: Két fogoly. 618 old. díszvásonkos kötésben 90 lej. A szökevény 88 lej. Zilahy legújabb regénye: A lélek kialszik 68 lej. Utánvéttel portóval, vagy beküldve portómentes LEPAGE-nál Kolozsvár.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Taxa post
plátite in r
224.712

da Baron L.
telefon: 9-
havonta 11
evre 660, eg
földre: Hav
félre 4, eg
délre: Hils
KELET az
szidóság eg
keink után
és megjelöl

Aranyláz

Afrikában
S az arany
beteg, megvá
indulnak meg

Hiába, az
beriség nem
kincsré éhes,
gonosz és os
ahelyett, hog

A világban
hatalmas aran
s eme arany
készségeses

A sárga fé
nek, nagyobb
a dolgozó em
kolera, a tüdő

Birtoklás
mint a prostitu
gyik, alantasa
gának, mint
Svájc bank
jai milliárdok
nak telve s me
élete a világ
ságát éli át.

Ami gyaláz
emberiség ne
ténelme folyar
nem nyolcvan
lyesebben az
embertípusok

Ma már ny
magasabbra n
anál tornyos
embertelen
mizettsége.

A gépek min
ban millió ton
az éhes szájak

S mindez az
standardért, n
a nagybankáro
kelandorai és
tukban álló ko

Mindezek e
aranyláz önti
arcokat.

Ez a ház a b
lelkének végső
végül is el fog

S ez a pusz
lesz.

Apák és

Annyi nevet
nak a történé
nehéz lesz m
jegyezni, hol
John J. Hogar
gánzó, aki azt
ember nem gaz
zét kiadja. Joh
amerikai, ugh
hosszu életre r
könyvekben tel
elvi kiterjeszt
és mindössze e
gedte magát be
dekozatni. A
hajlott az apai
indok nélkül a
adja fejét vagy
gyon már egyb
ugyan másnak
ez a „más“ még
ugyan, mint p
rendezkedett be
rint a hosszú é

A fiu szeret
meg a nőket,
pénzbe kerül m
házaságok haz
ban nem volt h
dezni, annyira,
des ruházkodás
egy csunya tr
apiát. Halálh
totta a halotti
nem ez volt a